

I

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA**NUTARIMAS****DĖL ŪKIO SUBJEKTŲ VEIKSMŲ DALYVAUJANT VIEŠUOSIUOSE PIRKIMUOSE
STATYBOS IR ĮRENGIMO DARBAMS PIRKTI ATITIKTIES LIETUVOS
RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 5 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS**

2017 m. sausio 23 d. Nr. 2S-1 (2017)
Vilnius

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2016 m. gruodžio 19 d. posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl ūkio subjektų veiksmų dalyvaujant viešuosiuose pirkimuose statybos ir įrengimo darbams pirkti atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė :

(2) Tyrimas pradėtas Konkurencijos tarybos 2016 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 1S-8/2016 „Dėl ūkio subjektų veiksmų dalyvaujant viešuosiuose pirkimuose statybos ir įrengimo darbams pirkti atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams“¹, iš Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos gavus informacijos, kuri sudarė pagrindą įtarti Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidimą².

(3) Nacionalinė mokėjimo agentūra Konkurencijos tarybai nurodė, kad paramos gavėjas Giedrius Vitas 2012 - 2013 m. organizavo du projekto „Giedriaus Vito kaimo turizmo sodyba“ (Nr. 3KT-KA-10-1-003000-PR001) viešuosius pirkimus statybos ir įrengimo darbams pirkti, kuriuose dalyvavę ūkio subjektai galimai pažeidė Konkurencijos įstatymo reikalavimus.

(4) 2012 m. spalio mėnesį Giedrius Vitas vykdė statybos ir įrengimo darbų viešą pirkimą (apklausos būdu), kurio metu buvo perkami poilsio pastato, lauko inžinierinių tinklų, valymo įrenginių įrengimo ir aplinkotvarkos darbai ir kuriame dalyvavo UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ (toliau – Pirkimas Nr. 1).

(5) 2013 m. birželio mėnesį Giedrius Vitas vykdė statybos ir įrengimo darbų viešą pirkimą (apklausos būdu), kurio metu buvo perkami klėties, pirties su sale statybos, tvenkinio, takų, laiptų, maudymosi statinių įrengimo darbai ir kuriame dalyvavo UAB „Elmis“, UAB „PROF CITY“ ir UAB „Vortex Capital“ (toliau – Pirkimas Nr. 2).

(6) Atsižvelgusi į su pirkimais susijusią informaciją, Konkurencijos taryba nagrinėjo, ar ūkio subjektų veikla, dalyvaujant pirkimuose statybos ir įrengimo darbams pirkti, nepažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimų, draudžiančių sudaryti susitarimus, kuriais siekiama riboti konkurenciją arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją.

¹ Bylos 1 tomas, 38-39 lapai.

² Bylos 1 tomas, 1-195 lapai.

1. Nagrinėjami ūkio subjektai

(7) UAB „Elmis“: kodas 302562724, registracijos adresas: V. Sirokoslės g. 34, Nemėžio k., Vilniaus raj. Bendrovė įsteigta 2010 m. lapkričio 10 d. Pagrindinė bendrovės veikla – statyba³. Įmonės akcininkas ir direktorius – K. E.⁴

(8) UAB „Ledevila“: kodas 175039566, registracijos adresas Gojaus k., Šalčininkų raj., buveinės adresas: Viršuliškių g. 53A, Vilnius. Bendrovė įsteigta 2002 m. liepos 4 d. Pagrindinė bendrovės veikla – statyba⁵. Bendrovė taip pat užsiima statybinių mechanizmų nuoma, statybinių mechanizmų pardavimu, aplinkos tvarkymo darbais⁶. Įmonės vienintelis akcininkas ir direktorius – D. L.⁷. 2015 m. sausio 1 d. – 2015 m. gruodžio 31 d. finansiniu laikotarpiu UAB „Ledevila“ bendrosios pajamos buvo 27 629 EUR⁸.

(9) UAB „Vortex Capital“: kodas 302781999, registracijos adresas: Neravų g. 2A-63, Neravų k., Druskininkai. Bendrovė įsteigta 2012 m. gegužės 15 d. Pagrindinė bendrovės veikla – pramoninių objektų statyba ir jų valdymas, lauko inžinerinių tinklų projektavimas ir klojimas, garo bei vandens šildymo katilų projektavimas ir įrengimas, kogeneracinių jėgainių statyba bei priežiūra⁹. Įmonės vienintelis akcininkas – G. Ū.¹⁰. Direktorius – G. V.¹¹. 2015 m. sausio 1 d. – 2015 m. gruodžio 31 d. finansiniu laikotarpiu UAB „Vortex Capital“ bendrosios pajamos buvo 168 378 EUR¹².

(10) UAB „PROF CITY“: kodas 302414750, registracijos adresas Vilniaus m. savivaldybė. UAB „PROF CITY“ direktorius – V. U.

(11) Nustatyta, kad Pirkimą Nr. 1 organizavęs Giedrius Vitas¹³ ir pirkime dalyvavusios įmonės UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ per akcijas nėra tarpusavyje susijusios.

2. Pažeidimo aprašymas

(12) Pirkimai Nr. 1 ir Nr. 2 buvo organizuojami vadovaujantis Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. 3D – 150 „Dėl Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007 – 2013 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Pirkimo taisyklės).

³ Pagal elektroninio laiško „Verslo žinios“ puslapyje <http://rekvizitai.vz.lt/imone/elmis/> pateiktą UAB „Elmis“ veiklos charakteristiką. Bylos 2 tomas, 15 lapas.

⁴ Nuo 2010 m. lapkričio 10 d. iki 2013 m. rugpjūčio 2 d. akcininke buvo Ž. K. (Bylos 5 tomas, 37 lapas) – Konkurencijos tarybos pastaba. Bylos 2 tomas, 31 lapas.

⁵ Atsakymas į 3 klausimą. UAB „Ledevila“ direktoriaus D. L. paaiškinimai, 2016 m. vasario 26 d. Paaiškinimų protokolas. Bylos 4 tomas, 7 lapas.

⁶ Pagal bendrovės internetinėje svetainėje <http://www.ledevila.lt> pateiktą informaciją.

⁷ Nuo 2010 m. gegužės 4 d. akcininkas yra D. L. – Konkurencijos tarybos pastaba. Bylos 5 tomas, 8 lapas.

⁸ Bylos 5 tomas, 9 lapas.

⁹ Pagal elektroninio laiško „Verslo žinios“ puslapyje http://rekvizitai.vz.lt/imone/vortex_capital/ pateiktą veiklos charakteristiką. Bylos 2 tomas, 16 lapas.

¹⁰ 2012 m. birželio 6 d. iki 2012 m. lapkričio 7 d. akcininku buvo E. G. (Bylos 5 tomas, 45 lapas) – Konkurencijos tarybos pastaba. Bylos 5 tomas, 28 lapas.

¹¹ Nuo 2016 m. vasario 12 d. – Konkurencijos tarybos pastaba. Bylos 5 tomas, 20-27 lapai.

¹² Bylos 5 tomas, 29 lapas.

¹³ Atsakymai į 1a ir 2 klausimus. Giedriaus Vito paaiškinimai, 2016 m. spalio 7 d. Paaiškinimų protokolas. Bylos 4 tomas, 104 lapas.

2.1. Dėl Pirkimo Nr. 1

(13) 2012 m. spalio 1 d. Giedrius Vitas bendrovėms UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ pateikė pasiūlymų formas (toliau – tiekėjo pasiūlymo forma)¹⁴ ir kvietimus dalyvauti Pirkime Nr. 1¹⁵. UAB „Elmis“ ir UAB „Ledevila“ atstovai savo parašais patvirtino minėtų kvietimų ir pasiūlymų formų gavimą¹⁶.

(14) 2012 m. spalio 3-5 d. UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ Giedriui Vitui pateikė komercinius pasiūlymus.

(15) Žemiau pateikiama informacija apie įmonių pateiktus komercinius pasiūlymus Pirkime Nr. 1.

1 lentelė: Pirkime Nr.1 dalyvavusių įmonių pateikti pasiūlymai¹⁷

Bendrovės pavadinimas	Pasiūlymo pateikimo data	Bendrovių pateikti pasiūlymai (Lt be PVM)	Pasiūlymo galiojimas
UAB „Elmis“	2012-10-03	1 088 423,86	2013-02-28
UAB „Ledevila“	2012-10-05	1 104 561,48	2013-02-28
UAB „Vortex Capital“	2012-10-04	1 077 570,86	2013-02-28

(16) 2012 m. spalio 9 d. Giedriaus Vito organizuoto Pirkimo Nr. 1 nugalėtoja buvo paskelbta UAB „Vortex Capital“.

(17) 2012 m. spalio 10 d. Giedrius Vitas su UAB „Vortex Capital“ sudarė statybos rangos sutartį Nr. 2012/10/10. Sutarties objektas: poilsio pastato, lauko inžinierinių tinklų, valymo įrenginių įrengimo ir aplinkotvarkos darbai, kurių vertė 312 086,09 EUR (1 077 570,86 Lt) be PVM¹⁸. Statybų rangos sutarties Nr. 2012/10/10 galiojimo trukmė – iki 2013 m. gruodžio 31 d.

(18) Bendrovėms siūstos tiekėjo pasiūlymų formos 12 punkte nurodyta, kad pasiūlymas turi būti siunčiamas elektroniniu paštu. Formoje nurodomas Giedriaus Vito elektroninio pašto adresas giedrius.vitas@gmail.com.

2.1.1. Dėl ūkio subjektų pateiktų pasiūlymų turinio ir formos panašumų

(19) 2012 m. Pirkime Nr. 1 dalyvavusios įmonės UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ pateikė komercinius pasiūlymus, kuriuose yra tiekėjo pasiūlymų formų užpildymo sutapimų, neatitinkančių Giedriaus Vito pateiktos tiekėjo pasiūlymo formos¹⁹. UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ pasiūlymų analogiškos nuostatos ir sutapimai detalčiai pateikti Pranešimo priede Nr. 1²⁰.

(20) Nagrinėjant tiekėjo pasiūlymo formą, matyti, kad visų tiekėjų – UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ – nurodyti pirkimo pavadinimai yra vienodi: „*TIEKĖJO PASIŪLYMAS DĖL STATYBOS DARBŲ PIRKIMO*“. Šie pavadinimai skiriasi nuo Vito Giedriaus kvietime nurodyto pirkimo pavadinimo: „*GEDRIAUS VITO KAIMO TURIZMO SODYBOS STATYBŲ IR ĮRENGIMO DARBŲ*“. Visų bendrovių pasiūlymų pavadinimų formuluotės identišškai skiriasi nuo pavadinimo, nurodyto kvietime, ir yra praleista dalis frazės, susijusios su būsimais

¹⁴ Bylos 1 tomas, 53-54, 60-61, 67-68 lapai.

¹⁵ Bylos 1 tomas, 55-56; 62-63, 69-70 lapai.

¹⁶ Bylos 1 tomas, 60, 67 lapai.

¹⁷ Bylos 1 tomas, 57-59, 64-66, 71-73 lapai.

¹⁸ Bylos 1 tomas, 50-52A lapai.

¹⁹ 1 priedas, žr. 1 lentelės 7 eilutę, bylos 5 tomas, 126 lapas.

²⁰ Bylos 5 tomas, 126 lapas.

darbais, t. y. „ir įrengimo“. Tiekėjo pasiūlymo formoje nėra įrašytas pasiūlymo pavadinimas, todėl pasiūlymo pavadinimą turi įrašyti pats tiekėjas²¹.

(21) Pateiktoje tiekėjo pasiūlymo formoje įrašas „(pirkimo pavadinimas)“ yra po brūkšneliu. Minėtų tiekėjų pasiūlymuose, nurodant pirkimo pavadinimą priešingai nei minėtoje formoje, brūkšnelių nėra, t. y. visų bendrovių įrašyti pavadinimai nėra pabraukti²².

(22) UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ pasiūlymų datos rašymo formatas yra vienodas: metai, mėnuo, diena yra rašomi per brūkšnelį, nėra naudojamas kitas datos sutrumpinimo rašymo skaitmenimis būdas (pavyzdžiui, 2012 10 04) arba datos rašymas ilguoju būdu, naudojant žodžių „metai“ ir „diena“ sutrumpinimus bei mėnesio pavadinimą (pavyzdžiui, 2012 m. spalio 4 d.)²³. UAB „Elmis“ pasiūlymo formoje yra rašoma „2012-10-03“, UAB „Ledevila“ – „2012-10-05“ ir UAB „Vortex Capital“ – „2012-10-04“²⁴. Nustatyta, kad Giedriaus Vito pateiktoje tiekėjo pasiūlymo formoje konkretus rašymo formatas nėra nurodomas, todėl tiekėjas pats įrašo pasiūlymo datą²⁵.

(23) Tiekėjo pasiūlymo formoje įrašas „(data)“ yra po brūkšneliu, skirtu numeriui įrašyti, t. y. dešinėje eilutės pusėje. Minėtų bendrovių pateiktuose pasiūlymuose žodžio „data“ išdėstymas yra pataisytas, t. y. nukeltas į kairiąją eilutės pusę prieš žodžio sutrumpinimą „Nr.“²⁶.

(24) UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ komerciniuose pasiūlymuose nurodomas identiškas pasiūlymo numerio skaičius, t. y. „1“, nors tiekėjo pasiūlymo formoje numeris nėra nurodomas²⁷.

(25) Tiekėjo pasiūlymo formoje, nurodant datą ir numerį, yra brūkšnelis „____“ (vieta datai įrašyti) ir brūkšnelis „____“ (vieta numeriui įrašyti). Minėtų tiekėjų komerciniuose pasiūlymuose, nurodant datą ir numerį priešingai nei minėtoje formoje, brūkšnelių nėra, t. y. visų bendrovių įrašytos datos ir numeris nėra pabraukti²⁸.

(26) Žemiau 2 lentelėje pateikiamos tiekėjo pasiūlymo formos atitinkama eilutė ir nagrinėjamų ūkio subjektų komercinių pasiūlymų eilutės.

2 lentelė

Giedriaus Vito parengta tiekėjo pasiūlymo dėl prekių, paslaugų ar darbų forma	UAB „Elmis“ / UAB „Ledevila“ / UAB „Vortex Capital“
____Nr.____ (data)	2012-10-03/05/04 Nr. 1 (data)

(27) Minėtų tiekėjų pasiūlymuose eilutėje „Pasiūlymas galioja“ identišškai nurodomas pasiūlymo galiojimo terminas: „iki 2013 m. vasario 28 d.“. UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ pasiūlymų galiojimo datos rašymo formatas yra vienodas: metai, mėnuo, diena yra rašomi naudojant žodžių „metai“ ir „diena“ sutrumpinimus bei mėnesio pavadinimą. Taip pat galimas ir kitas galiojimo termino nustatymo rašymo būdas, pavyzdžiui, „Pasiūlymas galioja 90 dienų“. Visos minėtos bendrovės pasiūlymuose nurodo identišškai – „2013 m. vasario 28 d.“²⁹, nors tiekėjo pasiūlymo formoje nenurodomas konkretus rašymo formatas ir pasiūlymo galiojimo terminą įrašo pats tiekėjas.

²¹ 1 priedas, žr. 1 lentelės 1 eilutę, bylos 5 tomas, 126 lapas.

²² 1 priedas, žr. 1 lentelės 1 eilutę, bylos 5 tomas, 126 lapas.

²³ 2001 m. gegužės 3 d. Valstybinės lietuvių kalbos komisijos nutarimas Nr. 2 (78) „Dėl datos rašymo“, <http://www.vlkk.lt/aktualiausiasios-temos/rasyba/data-ir-laikas>, bylos 5 tomas, 30-31 lapai.

²⁴ 1 priedas, žr. 1 lentelės 2 eilutę, bylos 5 tomas, lapai.

²⁵ Bylos 1 tomas, 55-56 lapai.

²⁶ 1 priedas, žr. 3 lentelės 2 eilutę, bylos 5 tomas, 126 lapas.

²⁷ 1 priedas, žr. 3 lentelės 2 eilutę, bylos 5 tomas, 126 lapas.

²⁸ 1 priedas, žr. 3 lentelės 2 eilutę, bylos 5 tomas, 126 lapas.

²⁹ 1 priedas, žr. 3 lentelės 3 eilutę, bylos 5 tomas, 126 lapas.

(28) Tiekėjo pasiūlymo formoje vietos įrašyti datą, iki kada galioja pasiūlymas, yra pabrauktos brūkšneliu „_____“, tuo tarpu visų bendrovių nurodytos datos, iki kada galioja pasiūlymas, nėra pabrauktos, priešingai nei tipinėje formoje³⁰. Žemiau 3 lentelėje pateikiamos atitinkamai tiekėjo pasiūlymo formos ir nagrinėjamų ūkio subjektų komercinių pasiūlymų eilutės.

3 lentelė

Giedriaus Vito parengta tiekėjo pasiūlymo dėl prekių, paslaugų ar darbų forma	UAB „Elmis“ / UAB „Ledevila“ / UAB „Vortex Capital“
Pasiūlymas galioja _____	Pasiūlymas galioja iki 2013 m. vasario 28 d.

(29) Tiekėjo pasiūlymo formoje po žodžiais „*Bendra pasiūlymo kaina*“ yra brūkšnelis „_____“ (vieta kainai įrašyti). Minėtų tiekėjų pasiūlymuose, nurodant kainas, priešingai nei minėtoje formoje, brūkšnelių nėra, t. y. visų bendrovių įrašytos kainos nėra pabrauktos³¹.

(30) Tiekėjo pasiūlymo formos 2 punkte nurodytas reikalavimas pasiūlyme įrašyti bendrą pasiūlymo kainą – „*Bendra pasiūlymo kaina*“. Nustatyta, kad bendrovės papildomai detalizuoja bendrą pasiūlymo kainą: nurodo kainą be PVM ir kainą su PVM, nors tiekėjo pasiūlymo formoje kainos su PVM ir be PVM nėra išskirtos.³² Žemiau 4 lentelėje pateikiamos tiekėjo pasiūlymo formos ir atitinkamos nagrinėjamų ūkio subjektų komercinių pasiūlymų eilutės.

4 lentelė

Giedriaus Vito parengta tiekėjo pasiūlymo dėl prekių, paslaugų ar darbų forma	Bendra pasiūlymo kaina _____.
UAB „Elmis“	Bendra pasiūlymo kaina 1088423,86 Lt be PVM ir 1314713,75 Lt su PVM.
UAB „Ledevila“	Bendra pasiūlymo kaina 1104561,48 Lt be PVM ir 1330851,37 Lt su PVM.
UAB „Vortex Capital“	Bendra pasiūlymo kaina 1077570,86 Lt be PVM ir 1303860,75 Lt su PVM.

(31) Tiekėjo formoje vietos įrašyti siūlomus darbus yra pabrauktos brūkšneliu „_____“, tuo tarpu visų bendrovių nurodyti darbai, nėra pabraukti, priešingai nei tipinėje formoje³³. Žemiau 5 lentelėje pateikiamos atitinkamai tiekėjo pasiūlymo formos ir nagrinėjamų ūkio subjektų komercinių pasiūlymų eilutės.

5 lentelė

Giedriaus Vito parengta tiekėjo pasiūlymo dėl prekių, paslaugų ar darbų forma	UAB „Elmis“ / UAB „Ledevila“ / UAB „Vortex Capital“
Mes siūlome šias _____ (nurodyti siūlomus poilsio pastato <...> darbus)	Mes siūlome šiuos statybos darbus: poilsio pastato, <...> (nurodyti siūlomus poilsio pastato <...> darbus)

(32) UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ savo pasiūlymuose identiškai pakeitė tiekėjo pasiūlymo formoje 3.1 punkte esančios lentelės stulpelio pavadinimą: vietoj pavadinimo „*Vieneto kaina, Lt su PVM*“, nagrinėjamos bendrovės įrašė: „*Vieneto kaina, LT be*

³⁰ 1 priedas, žr. 3 lentelės 3 eilutę, bylos 5 tomas, 126 lapai.

³¹ 1 priedas, žr. 4 lentelės 4 eilutę, bylos 5 tomas, 126 lapai.

³² 1 priedas, žr. 4 lentelės 4 eilutę, bylos 5 tomas, 126 lapai.

³³ 1 priedas, žr. 5 lentelės 5 eilutę, bylos 5 tomas, 126 lapas.

PVM³⁴. Pažymėtina, kad tiekėjo pasiūlymo formoje 3.1 punkto lentelėje nėra stulpelio pavadinimu „PVM, Lt“, o visų trijų minėtų bendrovių pasiūlymo formoje 3.1 punkto lentelėje yra išskirtas papildomas stulpelis pavadinimu „PVM, Lt“³⁵.

(33) Žemiau 6 lentelėje pateikiamos atitinkamai tiekėjo pasiūlymo formos ir nagrinėjamo ūkio subjektų komercinių pasiūlymų eilutės.

6 lentelė

Giedriaus Vito parengta tiekėjo pasiūlymo 3.1 punkto lentelė	Vieneto kaina, Lt su PVM	Kaina, Lt su PVM	
UAB „Elmis“ pasiūlymo 3.1 punkto lentelė	Vieneto kaina, LT be PVM	PVM, Lt	Kaina, Lt su PVM
	1088423,86	226289,89	1314713,75
UAB „Ledevila“ pasiūlymo 3.1 punkto lentelė	Vieneto kaina, LT be PVM	PVM, Lt	Kaina, Lt su PVM
	1104561,48	226289,89	1330851,37
UAB „Vortex Capital“ pasiūlymo 3.1 punkto lentelė	Vieneto kaina, LT be PVM	PVM, Lt	Kaina, Lt su PVM
	1077570,86	226289,89	1303860,75

(34) Tiekėjo pasiūlymo formoje po žodžių „Tiekėjas ar jo atstovas“ toje pačioje eilutėje yra vieta bendrovės atstovo parašui, vardui ir pavardai. Šios vietos pažymėtos dviem brūkšneliais „__“³⁶. Visų minėtų tiekėjų pasiūlymuose brūkšneliai buvo palikti, o bendrovių atstovų vardai ir pavardės įrašytos ranka³⁷.

(35) UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ savo pasiūlymuose (3.1 punkte ir priede Nr. 1 „OBJEKTINĖ SĄMATA“) nurodė identišką PVM dydį litais, nors dydis, nuo kurio skaičiuojamas PVM (kaina litais be PVM) – skiriasi³⁸.

(36) Tiekėjo pasiūlymo formos priede Nr. 1 „OBJEKTINĖ SĄMATA“, yra išvardinti statybos darbų pavadinimai (poilsio pastatas, lauko inžinieriniai tinklai, gerbūvis ir valymo įrenginiai), kuriems tiekėjai privalo nurodyti kainą litais be PVM, PVM litais ir kainą litais su PVM. Nustatyta, kad UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ paminėtame priede nurodė skirtingas statybos darbų kainas litais be PVM, tačiau visų bendrovių nurodytas PVM dydis sutampa. UAB „Vortex Capital“ nurodytas PVM dydis yra lygus galiojančiam PVM dydžiui – 21 procentui. Tačiau kiti tiekėjai – UAB „Elmis“ ir UAB „Ledevila“ – PVM dydį litais nurodė tokį patį skaičių kaip UAB „Vortex Capital“, nors kainos, nuo kurių buvo skaičiuojamas 21 proc. PVM tarifas, skiriasi. UAB „Elmis“ ir UAB „Ledevila“ nurodytos PVM sumos nėra lygios 21 procentui (svyruoja nuo 17,165³⁹ iki 21, 288⁴⁰ procentų). Žemiau 7, 8 ir 9 lentelėse pateikiamos UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ pateiktos objektinės sąmatos su skaičiavimais⁴¹.

³⁴ 1 priedas, žr. 6 lentelės 7 eilutę, bylos 5 tomas, 126 lapas.

³⁵ 1 priedas, žr. 6 lentelės 7 eilutę, bylos 5 tomas, 126 lapas.

³⁶ 1 priedas, žr. 1 lentelės 6 eilutę, bylos 5 tomas, 126 lapas.

³⁷ 1 priedas, žr. 1 lentelės 6 eilutę, bylos 5 tomas, 126 lapas.

³⁸ 1 priedas, žr. 6 lentelės 7 eilutę, bylos 5 tomas, 126 lapas, žr. 2 priedą, bylos 5 tomas 127 lapas.

³⁹ UAB „Ledevila“ objektinės sąmatos 4 eilutė „Valymo įrenginiai“ PVM dydis sudaro 17,165 procento (37329,46x17,165%=6407,70), UAB „Elmis“ analogiškoje eilutėje – 17,358 procento (36914,84x17,358%=6407,70) – Konkurencijos tarybos pastaba.

⁴⁰ UAB „Ledevila“ objektinės sąmatos 2 eilutė „Lauko inžinieriniai tinklai“ PVM dydis sudaro 21,288 procento (97627,49x21,288%=20783,38) – Konkurencijos tarybos pastaba.

⁴¹ Bylos 5 tomas, 127 lapai.

7 lentelė: UAB „Vortex Capital“ objektinė sąmata

Eil. Nr.	Statybos darbų pavadinimas	Kaina, Lt be PVM	PVM, Lt	Kaina, Lt su PVM
1.	Poilsio pastatas	907859,41	190650,48	1098509,89
2.	Lauko inžinieriniai tinklai	98968,49	20783,38	119751,87
3.	Gerbūvis	40230,12	8448,33	48678,45
4.	Valymo įrenginiai	30512,84	6407,70	36920,54
Iš viso:		1077570,86	226289,89	1303860,75

8 lentelė: UAB „Ledevila“ objektinė sąmata

Eil. Nr.	Statybos darbų pavadinimas	Kaina, Lt be PVM	PVM, Lt	Kaina, Lt su PVM
1.	Poilsio pastatas	924983,41	190650,48	1115633,89
2.	Lauko inžinieriniai tinklai	97627,49	20783,38	118410,87
3.	Gerbūvis	44621,12	8448,33	53069,45
4.	Valymo įrenginiai	37329,46	6407,70	43737,16
Iš viso:		1104561,48	226289,89	1330851,37

9 lentelė: UAB „Elmis“ objektinė sąmata

Eil. Nr.	Statybos darbų pavadinimas	Kaina, Lt be PVM	PVM, Lt	Kaina, Lt su PVM
1.	Poilsio pastatas	908641,41	190650,48	1099291,89
2.	Lauko inžinieriniai tinklai	99321,49	20783,38	120104,87
3.	Gerbūvis	43546,12	8448,33	51994,45
4.	Valymo įrenginiai	36914,84	6407,70	43322,54
Iš viso:		1088423,86	226289,89	1314713,75

(37) Priedų Nr. 1 „Objektinė sąmata“ eilutėse „iš viso“ nurodytos sumos analogiškai pateikiamos UAB „Ledevila“, UAB „Vortex Capital“ ir UAB „Elmis“ pasiūlymų 3.1 punktuose⁴².

2.1.2. Ūkio subjektų vadovų ir darbuotojų paaiškinimai

(38) Tyrimo metu buvo gauti paaiškinimai iš UAB „Ledevila“ direktoriaus D. L. ir 2016 m. birželio 6 d. UAB „Vortex Capital“ raštas dėl šių įmonių pasiūlymų parengimo ir pateikimo Pirkimui Nr. 1⁴³.

(39) Dėl UAB LEDEVILA 2012 m. spalio 5 d. pasiūlymo statybos darbams pirkti parengimo D. L. atsakė, kad jis parengė šį pasiūlymą⁴⁴ (nustatyta, kad UAB „Ledevila“ pasiūlymas pasirašytas D. L.).

(40) D. L. dėl savo pasiūlyme nurodyto darbų pavadinimo, kuris skiriasi nuo Giedriaus Vito parengtoje pavyzdinėje formoje pateikto pavadinimo, (nutarimo (20) pastraipa) paaiškino, kad „[n]ežinau, negaliu sureikšminti šių žodžių. <...> Nežinau, niekas neskaito pirmo puslapio, žiūri tik kainą, o ne tai kas parašyta visame dokumente“⁴⁵.

⁴² Bylos 1 tomas, 57, 65, 72 lapai.

⁴³ Bylos 4 tomas, 5, 82 lapai.

⁴⁴ Atsakymas į 7 klausimą. UAB „Ledevila“ direktoriaus D. L. paaiškinimai, 2016 m. vasario 26 d. Paaiškinimų protokolas. Bylos 4 tomas, 7 lapas.

⁴⁵ Atsakymas į 8 klausimą. UAB „Ledevila“ direktoriaus D. L. paaiškinimai, 2016 m. vasario 26 d. Paaiškinimų protokolas. Bylos 4 tomas, 7 lapas.

(41) Dėl 21 proc. neatitinkančių PVM sumų D. L. nieko paaiškinti negalėjo ir nurodė, kad: „[č]ia elementari matematinė klaida“⁴⁶. D. L. neteisingai paskaičiuotą PVM dydį, kuris analogiškai yra nurodytas ir bendrovės pasiūlymo 3.1 punkte (nutarimo (35) pastraipa), paaiškino: „[t]a pati klaida“⁴⁷, kitaip paaiškinti negaliu“⁴⁸.

(42) Nurodydamas kas atliko skaičiavimus ir kas prisidėjo prie UAB LEDEVILA pasiūlymo rengimo, D. L. atsakė: „[k]ažkuri mergaitė. Nepasakysiu nei jos pavardės, nei vardo, neatsimenu. Taip pat nepamenu, kad kažkas būtų dar prisidėjęs prie pasiūlymo rengimo.“⁴⁹

(43) Konkurencijos taryba 2016 m. birželio 6 d. raštu kreipėsi į UAB „Vortex Capital“ prašydama nurodyti, kodėl 2012 m. spalio mėnesį Giedriaus Vito organizuotame pirkime UAB „Vortex Capital“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Elmis“ prieduose Nr. 1 „OBJEKTINĖ SĄMATA“ apskaičiuotas PVM pagal kiekvieną statybos darbų pavadinimą bei suminis PVM dydis, kuris taip pat nurodytas minėtų bendrovių pasiūlymų 3.1 punkto lentelėje, yra vienodas, nors kaina litais be PVM (nuo kurios skaičiuojamas PVM) yra skirtinga. UAB „Vortex Capital“ rašte nurodė, kad: „paaiškinti negaliu, kadangi tuo metu įmonėje nedirbau“⁵⁰.

(44) Tiriamuoju laikotarpiu UAB „Vortex Capital“ direktorės pareigas vykdžiusi L. K. Konkurencijos tarybai nurodė⁵¹, kad UAB „Vortex Capital“ pasiūlymų formose nurodytus PVM dydžius bei objektines sąmatas pildė savarankiškai ir pasirašė pati: „Pasiūlymas pasirašytas mano. Pasiūlymą užpildžiau pati“. Nurodė, kad dėl sutapimų UAB „Ledevila“, UAB „Elmis“ ir UAB „Vortex Capital“ pasiūlymų formose bei objektinėse sąmatose paaiškinti negali, reikėtų klausti UAB „Ledevila“ ir UAB „Elmis“.

(45) Tyrimo metu buvo kreiptasi į UAB „Elmis“ dėl informacijos, susijusios su minėtos bendrovės dalyvavimu Pirkime Nr. 1 pateikimo: 2016 m. gegužės 23 d. buveinės adresu Bokšto g. 9, Vilnius ir 2016 m. birželio 3 d. bendrovės registravimo adresu V. Sirokomlės g. 34, Nemėžio k., Vilniaus raj. Tačiau AB Lietuvos paštas informavo, kad minėtais adresais siuntos įteikti nepavyko⁵². Taip pat nepavyko susisiekti su UAB „Elmis“ elektroninio pašto adresu: info@elmis.lt.

(46) Vis dėl to UAB „Elmis“ buvo sudaryta galimybė susipažinti su tyrimo išvadomis, bylos medžiaga bei pateikti paaiškinimus žodžiu ir raštu dėl įtariamo Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidimo, taip pat būti išklausytai Konkurencijos tarybos 2016 m. gruodžio 19 d. bylos nagrinėjimo posėdžio metu, kadangi apie atliktą tyrimą bei Konkurencijos tarybos posėdį bendrovei buvo pranešta viešo paskelbimo būdu⁵³.

2.1.2.1. Kiti paaiškinimai ir aplinkybės

(47) Giedrius Vitas paaiškino, kad pasiūlymų formas Pirkimui Nr. 1 rengė konsultantai: „[v]iską rengė mano patarėjai. Įmonė, kuri buvo nusamdyta. Pavadinimo nepamenu, dokumentus tvarkė A. K.“⁵⁴. Tyrimo metu nustatyta, kad A. K. dirbo UAB „Dalinta“⁵⁵, su kuria Giedrius Vitas,

⁴⁶ Atsakymas į 12 klausimą. UAB „Ledevila“ direktoriaus D. L. paaiškinimai, 2016 m. vasario 26 d. Paaiškinimų protokolas. Bylos 4 tomas, 8 lapas.

⁴⁷ „[m]atematinė klaida“ – Konkurencijos tarybos pastaba. Atsakymas į 12 klausimą. UAB „Ledevila“ direktoriaus D. L. paaiškinimai, 2016 m. vasario 26 d. Paaiškinimų protokolas. Bylos 4 tomas, 8 lapas.

⁴⁸ Atsakymas į 13 klausimą. UAB „Ledevila“ direktoriaus D. L. paaiškinimai, 2016 m. vasario 26 d. Paaiškinimų protokolas. Bylos 4 tomas, 8 lapas.

⁴⁹ Atsakymas į 10 klausimą. UAB „Ledevila“ direktoriaus D. L. paaiškinimai, 2016 m. vasario 26 d. Paaiškinimų protokolas. Bylos 4 tomas, 8 lapas.

⁵⁰ Nagrinėjamo pirkimo metu direktorė buvo L. K., kuri pasirašė bendrovės pasiūlymą (bylos 1 tomas, 49 lapas) – Konkurencijos tarybos pastaba. Bylos 4 tomas, 82 lapas.

⁵¹ Bylos 8 tomas, 50-52 lapai.

⁵² Bylos 4 tomas, 63, 90-92 lapai.

⁵³ Bylos 7 tomas, 134-136 lapai.

⁵⁴ Atsakymai į 5 klausimą. Giedriaus Vito paaiškinimai, 2016 m. spalio 7 d. Paaiškinimų protokolas. Bylos 4 tomas, 104 lapas.

kaip fizinis asmuo, buvo pasirašęs sutartį⁵⁶. Giedriaus Vito teigimu, įmonės funkcijos buvo: „[v]isa dokumentacija, susijusi su viešaisiais pirkimais, su mokėjimo prašymais NMA, viskas iki pabaigos, kol gavome išmokas. O mano darbas pasirašyti⁵⁷. Kas be A. K. prisidėjo nežinau“⁵⁸.

(48) Giedrius Vitas paaiškino, kad pats atsirinko potencialius tiekėjus Pirkime Nr. 1: „[i]monės atrinktos internete“⁵⁹, kvietimai ir pasiūlymo formos jiems buvo išsiųstos elektroniniu paštu: „<...> aš išsiunčiau el. paštu, skanuotas“⁶⁰, o UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ užpildyti dokumentai buvo gauti paštu⁶¹.

(49) Į prašymą paaiškinti aplinkybes, kodėl UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ pasiūlymų prieduose Nr. 1 „OBJEKTINĖ SĄMATA“ apskaičiuotas PVM pagal kiekvieną statybos darbų pavadinimą bei suminis PVM dydis, kuris yra nurodytas minėtų bendrovių pasiūlymuose (3.1 punkte), yra vienodas, nors kaina litais be PVM (nuo kurios skaičiuojamas PVM dydis) yra skirtinga, Giedrius Vitas paaiškino: „[a]š negaliu paaiškinti, jei būčiau daręs, galėčiau paaiškinti, kas ką darė. Dabar neįsivaizduoju. <...> Nežinau, ką pasakyti“⁶².

(50) Tiriamuoju laikotarpiu UAB „Dalinta“ dirbusi A. K. į prašymą paaiškinti, kaip buvo rengiamos tiekėjo pasiūlymo dėl prekių, paslaugų ar darbų formos Pirkime Nr. 1, paaiškino: „[r]engdavome šabloninį dokumentą, kvietimo formą neįrašant tiekėjo pavadinimo. Ta pati forma yra patvirtinta taisyklėse. Datą rašydavo pats klientas. <...> mes pirkimo objektą patikslindavome, grynai tik patį tekstą. O kartais prie jų būdavo techninė specifikacija“⁶³.

(51) A. K. taip pat nurodė: „[f]ormų tiekėjams neduodam, tik klientams. Formas duodam tuščias, tai dokumento projektas, kurį klientas peržiūri ir pasitiksina pagal savo poreikius. Iš mūsų iškeliaudavo forma elektroniniu pavidalu, o kas su ja toliau vykdavo iki sugrįžimo su pasiūlymais mums nežinoma. Mes peržiūrėdavome dokumentus ir jie tada jau keliaudavo į NMA“⁶⁴.

(52) Į klausimą, kaip gavo užpildytus UAB LEDEVILA dokumentus, A. K. atsakė: „Aš tose procedūrose nedalyvavau. Aš gavau kompletą dokumentų tikėtina iš Giedriaus Vito. Iš UAB LEDEVILA, UAB „Vortex Capita“, UAB „Elmis“ nieko negalėjau gauti. Jei tiksliai žiūrint, formoje turėtų būti nurodyta, kur pasiūlymus pateikti ir iki kada. Taip nebuvo, kad mes vykdytume pirkimo procedūras“⁶⁵.

(53) Tiriamuoju laikotarpiu UAB „Dalinta“ direktorės pareigas vykdžiusi J. Ž. atsakydama į klausimą, kas užpildė UAB „Ledevila“, UAB „Elmis“ ir UAB „Vortex Capital“ pasiūlymų formose nurodytus PVM dydžius bei objektines sąmatas nurodė⁶⁶, kad formas pildė ne ji, kadangi „pasiūlymus teikia tiekia tiekėjai, todėl jie ir pildo pasiūlymų formas“.

⁵⁵ Bylos 5 tomas, 54 lapas.

⁵⁶ Atsakymai į 6.2 ir 7b klausimus. Giedriaus Vito paaiškinimai, 2016 m. spalio 7 d. Paaiškinimų protokolai. Bylos 4 tomas, 104, 105 lapas.

⁵⁷ Bylos 4 tomas, 104 lapas.

⁵⁸ Atsakymai į 6.4 klausimą. Giedriaus Vito paaiškinimai, 2016 m. spalio 7 d. Paaiškinimų protokolai. Bylos 4 tomas, 104 lapas.

⁵⁹ Atsakymai į 10 klausimą. Giedriaus Vito paaiškinimai, 2016 m. spalio 7 d. Paaiškinimų protokolai. Bylos 4 tomas, 104 lapas.

⁶⁰ Atsakymai į 11 klausimą. Giedriaus Vito paaiškinimai, 2016 m. spalio 7 d. Paaiškinimų protokolai. Bylos 4 tomas, 105 lapas.

⁶¹ Atsakymai į 14, 15 ir 16 klausimus. Giedriaus Vito paaiškinimai, 2016 m. spalio 7 d. Paaiškinimų protokolai. Bylos 4 tomas, 105-106 lapas.

⁶² Atsakymas į 18 klausimą. Giedriaus Vito paaiškinimai, 2016 m. spalio 7 d. Paaiškinimų protokolai. Bylos 4 tomas, 106 lapas.

⁶³ Atsakymas į 11 klausimą. A. K. paaiškinimai, 2016 m. lapkričio 4 d. Paaiškinimų protokolai. Bylos 5 tomas, 55 lapai.

⁶⁴ Atsakymas į 12 klausimą. A. K. paaiškinimai, 2016 m. lapkričio 4 d. Paaiškinimų protokolai. Bylos 5 tomas, 55 lapai.

⁶⁵ Kvietime tiekėjams yra nurodyta Tiekėjo pasiūlymo formas pateikti Giedriui Vitui – Konkurencijos tarybos pastaba. Atsakymas į 16 klausimą. A. K. paaiškinimai, 2016 m. lapkričio 4 d. Paaiškinimų protokolai. Bylos 5 tomas, 56 lapai.

⁶⁶ Bylos 8 tomas, 30 lapas.

2.2. Dėl Pirkimo Nr. 2

(54) Tyrimo metu buvo nagrinėti UAB „Elmis“, UAB „PROF CITY“ ir UAB „Vortex Capital“ veiksmi Pirkime Nr. 2, tačiau tyrimo metu nebuvo nustatyta faktų, rodančių, kad nurodyti ūkio subjektai derino veiksmus Pirkime Nr. 2.

3. Tyrimo išvados ir dėl jų pateiktos nuomonės bei paaiškinimai

(55) Tyrimo metu nustatytos aplinkybės ir padarytos išvados buvo išdėstytos Konkurencijos tarybos Draudžiamų susitarimų tyrimo skyriaus 2016 m. lapkričio 18 d. pranešime apie atliktą tyrimą Nr. 5S-17 (2016) (toliau – Pranešimas)⁶⁷.

(56) Pranešime buvo padaryta išvada, kad UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ sudarė susitarimą dėl kainų nustatymo Pirkime Nr. 1, pažeidžiantį Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimus.

(57) Pranešime taip pat daroma išvada, kad tyrimo metu nebuvo nustatyta pakankamai faktinių aplinkybių, kurios leistų daryti pagrįstas išvadas dėl UAB „Elmis“, UAB „PROF CITY“ ir UAB „Vortex Capital“ Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio nuostatas pažeidžiančių veiksmų Pirkime Nr. 2.

(58) Remiantis Konkurencijos įstatymo 29 straipsnio 1 ir 4 dalimis, procedūros dalyviams buvo sudarytos galimybės susipažinti su tyrimo išvadomis, bylos medžiaga bei pateikti paaiškinimus žodžiu ir raštu dėl įtariamo Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidimo, taip pat būti išklaustytiems Konkurencijos tarybos 2016 m. gruodžio 19 d. bylos nagrinėjimo posėdžio metu.

(59) UAB „Vortex Capital“ 2016 m. gruodžio 5 d. paaiškinimuose⁶⁸ nurodė, jog nesutinka su tyrimo išvadomis.

(60) Bendrovės teigimu, Konkurencijos tarybos nurodyti pasiūlymų turinio ir formos panašumai bei klaidos atsirado dėl to, kad didelę dalį informacijos tiekėjų pasiūlymuose užpildė UAB „Vortex Capital“ konsultantė A. K..

(61) Bendrovė atkreipė dėmesį, kad 2012 m. spalio 18 d. A. K. elektroniniu paštu viešąjį pirkimą organizavusiam Giedriui Vitui atsiuntė dokumentą su UAB „Vortex Capital“ pasiūlymu. Pasiūlymas buvo pilnai užpildytas, kartu su nurodytomis išskaidytomis statybos darbų kainomis. Taip pat nurodytas ir PVM. Nurodyta aplinkybė, Bendrovės nuomone, sudaro pagrindą manyti, kad A. K. galėjo didele dalimi užpildyti pirkime dalyvavusių tiekėjų dokumentus.

(62) Bendrovės teigimu, ji neturėjo motyvų sudaryti draudžiamo susitarimo Pirkime Nr. 1, nes Paramos taisyklių 44 punktą nustato, kad apklausa laikoma įvykusia, jei gautas bent vienas pasiūlymas, atitinkantis kvietime pateikti pasiūlymą nurodytas sąlygas. Tam, kad UAB „Vortex Capital“ laimėtų Pirkimą Nr. 1, šiai bendrovei nereikėjo su kitomis dviem bendrovėmis derinti savo pasiūlymų, kadangi užtektų susitarti, kad pasiūlymą Giedriui Vitui pateikia tik viena bendrovė, o kitos dvi bendrovės apskritai nepateikia jokių pasiūlymų.

(63) UAB „Vortex Capital“ teigimu, sankcijų skyrimas bendrovei neatitiktų sankcijų skyrimo tikslų, kadangi dabartinis UAB „Vortex Capital“ direktorius Giedrius Vitas, o taip pat dabartinis akcininkas Gintaras Ūsas yra absoliučiai nesusiję su tariamai neteisėtais UAB „Vortex Capital“ veiksmi Pirkimo Nr. 1 metu, nes tuo metu buvo kitas akcininkas bei kitas direktorius.

(64) Anot UAB „Vortex Capital“, Konkurencijos taryba neteisingai nustatė sudaryto draudžiamo susitarimo trukmę, t. y. nuo tada, kai Pirkime Nr. 1 UAB „Elmis“ pateikė su UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ suderintą komercinį pasiūlymą iki statybos rangos sutarties tarp Giedriaus Vito ir UAB „Vortex Capital“ galiojimo trukmės pabaigos. Bendrovės teigimu 2015 m. lapkričio 5 d. nutarime Nr. 2S-15/2015 Konkurencijos taryba nustatydamą

⁶⁷ Bylos 7 tomas, 59-82 lapai.

⁶⁸ Bylos 7 tomas, 137-144 lapai.

pažeidimo trukmę nevertino, kokias ir kokios trukmės darbų atlikimo sutartis sudarė viešąjį pirkimą laimėjusios bendrovės.

(65) UAB „Vortex Capital“ teigimu, Draudžiamų susitarimų tyrimo skyrius skaičiuodamas bazinį baudos dydį nepagrįstai siūlo pridėti nuo 15 iki 25 procentų pardavimų vertės. Kadangi padidiniu siekiama atgrasyti ūkio subjektus nuo draudžiamų susitarimų, toks padidinimas nėra pagrįstas dėl to, kad dabartinis direktorius bei akcininkas nedalyvavo įmonės veikloje tuo metu, kai buvo sudarytas draudžiamas susitarimas. Be to, UAB „Vortex Capital“ manymu, pažeidimo nėra pagrindo pripažinti pavojingu, nes nėra nustatyta, kad susitarimas galėjo sukelti kokią nors žalą.

(66) UAB „Vortex Capital“ taip pat prašė į Konkurencijos tarybos posėdį iškviesti liudytojus: bendrovės konsultantę A. K., buvusią bendrovės direktorę L. K. ir UAB „Elmis“ vadovą K. E. Konkurencijos taryba 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu šio prašymo netenkino⁶⁹.

(67) UAB „Elmis“ ir UAB „Ledevila“ Konkurencijos tarybai nuomonės dėl tyrimo išvadų nepateikė.

(68) 2016 m. gruodžio 19 d. įvykusiame Konkurencijos tarybos bylos nagrinėjimo posėdyje UAB „Vortex Capital“ atstovas iš esmės palaikė savo paaiškinimuose pateiktą nuomonę. Papildomai pažymėjo, kad konsultantė A. K. dirbo kartu su UAB „Dalinta“ direktore J. Ž., kurios neapklausė Konkurencijos taryba.

(69) UAB „Vortex Capital“ buvo suteikta galimybė susipažinti su papildomai Konkurencijos tarybai pateiktais L. K. ir J. Ž. paaiškinimais ir pateikti dėl jų savo nuomonę⁷⁰.

(70) Atsižvelgus į tai, kad Konkurencijos tarybos siunčiamų dokumentų bendrovei UAB „Elmis“ įteikti nepavyko, apie Konkurencijos tarybos posėdį bendrovei buvo pranešta viešo paskelbimo būdu Konkurencijos tarybos interneto puslapyje⁷¹.

(71) UAB „Ledevila“ apie posėdžio vietą ir laiką buvo informuota Konkurencijos tarybos registruotu laišku, tačiau bendrovės atstovai posėdyje nedalyvavo.

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a :

(72) Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatyta, kad visi susitarimai, kuriais siekiama riboti konkurenciją arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, yra draudžiami ir negalioja nuo jų sudarymo momento, įskaitant ir susitarimą tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksiuoti) tam tikros prekės kainas arba kitas pirkimo ar pardavimo sąlygas. Įstatymo 3 straipsnio 15 dalyje nurodyta, kad susitarimu yra laikomi bet kokia forma (raštu ar žodžiu) dviejų ar daugiau ūkio subjektų sudarytos sutartys arba ūkio subjektų suderinti veiksmai, įskaitant bet kurio ūkio subjektų junginio (asociacijos, susivienijimo, konsorciumo ar pan.) arba šio junginio atstovų priimtą sprendimą.

(73) Konkurencijos įstatymo 1 straipsnio 3 dalis nurodo, jog Konkurencijos įstatymu siekiama Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos konkurencijos santykius reglamentuojančios teisės suderinimo. Atsižvelgus į tai, kad Konkurencijos įstatymo 5 straipsnis savo esme ir tikslais atitinka Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 101 straipsnio (anksčiau Europos Bendrijos steigimo sutarties 81 straipsnis) nuostatas, aiškinant bei taikant Konkurencijos įstatymo 5 straipsnį nutarime bus vadovaujama ne tik Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio, bet ir SESV 101 straipsnio taikymo praktika⁷².

⁶⁹ Bylos 7 tomas, 169-171 lapai.

⁷⁰ Bylos 8 tomas, 53-100, 198-200, lapai.

⁷¹ Bylos 7 tomas, 134-136 lapai.

⁷² LVAT 2011 m. kovo 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-2577/2011 *KOMAA ir kiti prieš Konkurencijos tarybą*.

4. Atitinkama rinka ir jos dalyviai

(74) Nagrinėjamu atveju, siekiant nustatyti, ar UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ atlikti veiksmai, dalyvaujant Pirkime Nr. 1 statybos ir įrengimo darbams pirkti, gali būti laikomi susitarimu Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio prasme, pirmiausia reikia tinkamai įvertinti atitinkamą rinką, nustatyti joje veikiančius bei konkuruojančius ūkio subjektus.

(75) Atitinkama rinka apibrėžiama vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi, kurioje atitinkama rinka įvardijama kaip tam tikros prekės rinka tam tikroje geografinėje teritorijoje, bei Konkurencijos tarybos paaiškinimais dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo (toliau – Paaiškinimai dėl atitinkamos rinkos), patvirtintais Konkurencijos tarybos 2000 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 17, kurie parengti ir suderinti su Europos Komisijos pranešimu „Dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo Bendrijos konkurencijos teisės tikslams“ (97/C 372/03).

(76) Pagrindinis atitinkamos rinkos apibrėžimo tikslas yra nustatyti nagrinėjamų ūkio subjektų konkurentus, galinčius varžyti jų laisvę elgtis nepriklausomai nuo kitų rinkos dalyvių. Atitinkamos rinkos apibrėžimas apima keletą etapų. Pirmiausiai apibrėžiama prekės rinka, nustatant prekes, kurios yra ar gali būti pakeičiamos viena kita. Po to apibrėžiama geografinė rinka, nustatant teritoriją, kurioje tas pakeičiamumas vyksta ar gali vykti. Apibrėžus atitinkamą rinką, nustatomi rinkos dalyviai.

(77) Kaip pažymėjo Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT)⁷³, rinkos apibrėžimas yra priemonė konkurencijos riboms tarp įmonių nustatyti ir apibrėžti, o pagrindinis jo tikslas – sistemingai nustatyti konkurencijos ribojimus, su kuriais susiduria tam tikros įmonės. LVAT taip pat nurodė, kad atitinkamos rinkos apibrėžimas nėra savitiksliis dalykas. Rinkos apibrėžimo tikslumas ir detalumas priklauso nuo nagrinėjamo pažeidimo pobūdžio⁷⁴.

(78) Nagrinėjant horizontalaus pobūdžio susitarimą, pasireiškiantį kainų derinimu, pakanka nustatyti, kad ūkio subjektai yra konkurentai, kadangi susitarimas dėl kainų derinimo tarp konkurentų, įskaitant ir konkursinių pasiūlymų derinimą, savaime laikomas pažeidimu⁷⁵. Tokiu atveju nėra būtinybės galutinai ir tiksliai apibrėžti rinką⁷⁶. Nagrinėjamu atveju tiriamas galimas horizontalaus pobūdžio susitarimas, todėl nėra būtinybės detaliai analizuoti visų galimų prekės bei geografinės rinkos variantų bei su tuo susijusių ypatumų.

(79) Prekės rinka apibrėžiama remiantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 12 dalimi, kurioje prekės rinka įvardijama kaip visuma prekių, kurios, pirkėjų požiūriu, yra tinkamas pakaitalas viena kitai pagal jų savybes, naudojimą ir kainas. Apibrėždama prekės rinką Konkurencijos taryba taip pat vadovaujasi Paaiškinimais dėl atitinkamos rinkos.

(80) Prekės rinka apima visas prekes ir (arba) paslaugas, kurias vartotojas (pirkėjas) laiko viena kitą pakeičiančiomis ar pakeičiamomis pagal prekių savybes, kainas ir paskirtį. Pastebėtina, kad apibrėžiant prekės rinką, pagrindinis naudojamas kriterijus yra paklausos pakeičiamumas (retesniais atvejais – ir pasiūlos pakeičiamumas). Vertinant paklausos pakeičiamumą, reikia nustatyti prekių, kurias vartotojai, t. y. prekės pirkėjai, laiko pakeičiamomis, asortimentą.

(81) Remiantis LVAT praktika, nagrinėjant galimus draudžiamus susitarimus tarp konkurentų dėl viešiesiems pirkimams teikiamų pasiūlymų derinimo, nėra būtinybės tiksliai apibrėžti atitinkamą rinką, tad ir tiksliai įvertinti prekės ypatumų nėra reikalaujama. Tokiu atveju

⁷³ LVAT 2013 m. sausio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-801/2013 AB „Orlen Lietuva“ v Konkurencijos taryba.

⁷⁴ LVAT 2013 m. sausio 21 d. nutartis byloje Nr. A⁵⁰²-801/2013 (išplėstinė kolegija), AB „Orlen Lietuva“ v Konkurencijos taryba.

⁷⁵ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-1704/2012, UAB „Autoūkis“ v Konkurencijos taryba.

⁷⁶ Bendrojo Teismo 2005 m. liepos 18 d. sprendimas byloje Nr. T-241/01, *Scandinavian airlines system v Komisija*, 99 punktas.

pakanka nustatyti, kad viešuosiuose pirkimuose ūkio subjektai veikė kaip konkurentai, siūlydami įsigyti perkančiosios organizacijos pageidaujamą prekę⁷⁷.

(82) Tokios pozicijos laikomasi ir Europos Sąjungos institucijų praktikoje, pagal kurią, apibrėžiant atitinkamą rinką, tais atvejais, kai akivaizdu, jog draudžiamas susitarimas turi antikonkurencinį tikslą ar poveikį, nėra būtinybės ypač tiksliai apibrėžti atitinkamą rinką⁷⁸. Pavyzdžiui, Bendrasis Teismas byloje *CMA CGM prieš Europos Komisiją*⁷⁹ konstatavo, kad horizontalaus kainų fiksavimo atveju Europos Komisijai pakanka nustatyti, kad draudžiamo susitarimo tikslas yra konkurencijos ribojimas, dėl ko jis pats savaime daro poveikį prekybai ir konkurencijai, taigi šiuo atveju nebuvo reikalaujama tiksliai apibrėžti atitinkamą rinką. Be to, Europos Komisija savo 2007 m. vasario 21 d. sprendime byloje *PO/Elevators and Escalators*⁸⁰ nurodė, jog komercinių pasiūlymų viešuosiuose pirkimuose derinimas laikytinas karteliu, t. y. susitarimu dėl kainų, o tokiais atvejais būtinybė apibrėžti prekės rinką net nekeliama – tiesiog įvardijama, kokioje veiklos srityje šalys derino komercinius pasiūlymus.

(83) 2012 m. vykdytame viešajame pirkime Giedrius Vitas kvietime nurodė, kad pageidauja įsigyti poilsio pastato, lauko inžinerinių tinklų, valymo įrenginių įrengimo ir aplinkotvarkos darbus⁸¹.

(84) UAB „Ledevila“, UAB „Elmis“ ir UAB „Vortex Capital“ vykdo įvairių su statybos darbais susijusių veiklų⁸². Kadangi Pirkimo Nr. 1 objektu buvo statybos ir įrengimo darbai: poilsio pastato, lauko inžinerinių tinklų, valymo įrenginių įrengimo ir aplinkotvarkos darbai, todėl viešajame pirkime dalyvavę ūkio subjektai savo veiksmus derino užsakovui įsigyjant būtent tokio pobūdžio darbus.

(85) Įvertinus išdėstytas aplinkybes, prekės rinka nagrinėjamo pažeidimo vertinimo tikslais apibrėžiama kaip statybos ir įrengimo darbų teikimo rinka. Kaip jau minėta, šiuo atveju nėra būtinybės detaliam nagrinėti prekės rinkos, kadangi tai nėra reikšminga vertinant ūkio subjektų veiksmų atitiktį Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams. Šiuo atveju pakanka nustatyti, kad ūkio subjektai nagrinėjamame pirkime veikė kaip konkurentai.

(86) Geografinė rinka apibrėžiama vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 3 dalimi, kurioje nurodyta, kad geografinė teritorija (geografinė rinka) – teritorija, kurioje visi ūkio subjektai susiduria su iš esmės panašiomis konkurencijos sąlygomis tam tikroje prekės rinkoje ir kuri, atsižvelgiant į tai, gali būti atskiriama lyginant su greta esančiomis teritorijomis. Apibrėždama geografinę rinką Konkurencijos taryba taip pat remiasi Paaiškinimais dėl atitinkamos rinkos. Konkurencijos sąlygos Konkurencijos įstatymo prasme suprantamos kaip visokie pirkimo ar pardavimo ekonominiai parametrai, iš kurių svarbiausiais laikomi kainos, nuolaidos, antkainiai ar kitokie mokėjimai ir jiems darantys įtaką veiksniai (ūkinės veiklos teisiniai ribojimai, viešojo administravimo subjektų teikiama pagalba, gamybos technologijos ir sąnaudos, prekių naudojimo ar vartojimo ypatybės, transportavimo galimybės ir pan.).

(87) Vertinant statybos ir įrengimo darbų pardavimo geografines ribas, atsižvelgtina į nagrinėjamų ūkio subjektų veiklos teritoriją bei jiems taikomo teisinio reguliavimo ypatumus.

(88) Tyrimo metu nustatyta, jog statybos ir įrengimo darbų pardavimu užsiimančios bendrovės, tame tarpe ir UAB „Vortex Capital“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Elmis“ panašiomis

⁷⁷ LVAT 2012 m. birželio 21 d. nutartis byloje Nr. A⁵⁵²-2016/2012, UAB „Eksortus“, UAB „Specialus montažas – NTP“ v Konkurencijos taryba.

⁷⁸ Žr. Bendrojo Teismo sprendimą byloje Nr. T-374/94 *European Night Services prieš Europos Komisiją* 93-95 ir 103 punktai; taip pat Bendrojo Teismo sprendimą byloje Nr. T-61/99 *Adriatica di Navigazione prieš Europos Komisiją* 28-29 punktai.

⁷⁹ Bendrojo Teismo sprendimas byloje Nr. T-213/00 *CMA CGM prieš Europos Komisiją* 201-235 punktai.

⁸⁰ Europos Komisijos 2007 m. vasario 21 d. sprendimas byloje Nr. COMP/E-1/38.823, *Po/Elevators and Escalators*.

⁸¹ Bylos 1 tomas, 73 lapas.

⁸² Bylos 2 tomas, 15 lapas. Atsakymas į 3 klausimą. UAB „Ledevila“ direktoriaus D. L. paaiškinimai, 2016 m. vasario 26 d. Paaiškinimų protokolai. Bylos 4 tomas, 7 lapas. Pagal elektroninio laikraščio „Verslo žinios“ puslapyje http://rekvizitai.vz.lt/imone/vortex_capital/ pateiktą veiklos charakteristiką. Bylos 2 tomas, 16 lapas.

sąlygomis veikia visoje Lietuvos Respublikoje ir iš esmės nesusiduria su ūkinės veiklos teisiniais apribojimais ar kitomis veiklos kliūtimis, kurios nulemtų ūkio subjektų pasiskirstymą smulkesnėmis, nei Lietuvos Respublika, veiklos teritorijomis. Viešajame konkurse taip pat nebuvo jokių teritorinių apribojimų – jame galėjo dalyvauti ūkio subjektai iš bet kurios Lietuvos Respublikos dalies⁸³.

(89) Vis dėlto, kaip jau buvo minėta, įvertinus draudžiamo susitarimo pobūdį, nėra būtina tiksliai atriboti geografinę teritoriją, kurioje veikia įtariamai ūkio subjektai, nes tai nekeistų ūkio subjektų veiksmų vertinimo.

(90) Atsižvelgiant į tyrimo metu surinktą informaciją bei kitas aplinkybes, galima daryti išvadą, kad geografinė teritorija šio tyrimo tikslais apibrėžtina ne siauriau kaip Lietuvos Respublikos teritorija.

(91) Atsižvelgus į nutarimo (85) ir (90) pastraipose padarytas išvadas, nagrinėjama atitinkama rinka apibrėžiama kaip statybos ir įrengimo darbų teikimo Lietuvos Respublikos teritorijoje rinka.

(92) Pažymėtina, kad konkurencijos teisės prasme susitarimas bus laikomas draudžiamu tik tokiu atveju, jeigu jis bus sudarytas tarp dviejų ar daugiau savarankiškų ūkio subjektų, t. y. atitinkamoje rinkoje konkuruojančių ūkio subjektų.

(93) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 9 dalimi, ūkio subjektai, kurie toje pačioje atitinkamoje rinkoje susiduria arba gali susidurti su tarpusavio konkurencija laikytini konkurentais.

(94) Taip pat, kaip jau minėta nutarimo (81) pastraipoje, ūkio subjektai, kurie teikia pasiūlymus tame pačiame viešajame pirkime siūlydami pirkimo objektu esančias analogiškas prekes, laikomi tiesiogiai konkuruojančiais.

(95) Remiantis tuo, kas išdėstyta, Pirkime Nr. 1 dalyvavę ūkio subjektai UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ laikomi konkurentais.

5. Ūkio subjektų susitarimas (suderinti veiksmai) viešojo pirkimo konkurse

(96) Draudžiamo susitarimo esmė konkurencijos teisės prasme atskleidžiama per konkurencijos sampratą. Sąžiningos konkurencijos laisvė, įtvirtinta Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, kuri, be kita ko, apima draudimus sudaryti priešingus konkurencijai susitarimus, suponuoja tai, kad ūkio subjektai, laisvai veikdami rinkoje, varžosi vieni su kitais lygiais teisiniais pagrindais bei kad jie savarankiškai priima sprendimus dėl ūkinės veiklos. Atsižvelgiant į LVAT praktiką, taip pat galima teigti, jog kiekvienas ūkio subjektas veikiantis rinkoje turi nepriklausomai pasirinkti savo elgesį joje. Toks reikalavimas neeliminuoja galimybės ūkio subjektui protingai prisiderinti prie esamų ar numanomų savo konkurentų veiksmų, tačiau draudžiamas bet koks tiesioginis ar netiesioginis bendravimas tarp ūkio subjektų, kurio tikslas ar pasekmė yra paveikti konkurentų elgesį ar atskleisti jautrią informaciją ir (arba) ketinimus, susijusius su konkurento planuojamais veiksmais rinkoje, kai tokių kontaktų tikslas arba pasekmė yra nenormalių konkurencijos sąlygų atitinkamoje rinkoje atsiradimas⁸⁴. Prekės ar paslaugos kaina laikytina vienu iš pagrindinių konkuravimo aspektų, dėl kurio sprendimai turėtų būti priimami savarankiškai, todėl susitarimai dėl kainų laikomi vienais iš pačių sunkiausių konkurencijos taisyklių pažeidimų.

(97) Ūkio subjektų konkurentų susitarimas nekonkuruoti vienas su kitu – žalingiausia konkurenciją ribojančių veiksmų forma, ar tai būtų susitarimas dėl gamybos apimčių, kainų,

⁸³ Minėtos Pirkimo taisyklės, kuriomis turi vadovautis projekto vykdytojas, prekių, darbų ar paslaugų tiekėjų apibrėžia kaip ūkio subjektą (fizinį ar juridinį asmenį arba tokių asmenų grupę), galintį pasiūlyti arba siūlantį prekes, paslaugas ar darbus ir nenustato jokių teisinių apribojimų, susijusių su ūkio subjektų registracijos/buveinės teritorija, dėl kurių jie negalėtų dalyvauti viešajame pirkime. Bylos 2 tomas, 1-2 lapai.

⁸⁴ LVAT 2012 m. sausio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-269/2012 UAB „Puse Plus Kaunas“ prieš Konkurencijos tarybą. Žr. taip pat Teisingumo Teismo 1999 m. liepos 8 d. sprendimą byloje Nr. C-199/92 P *Hüls AG prieš Europos Komisiją*, 160 punktą ir jame nurodytą Teisingumo Teismo praktiką.

nuolaidų, kreditavimo terminų, vartotojų, teritorijos, ar kita. Draudžiami susitarimai taip pat daro žalą visai šalies ekonomikai, nes eliminuoja susitarimo dalyvių iniciatyvą efektyviai panaudoti ribotus išteklius.

(98) Susitarimai konkurencijos teisės prasme suprantami plačiai, ir apima *inter alia* ūkio subjektų suderintus veiksmus. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – ESTT), vadovaudamasis SESV 101 straipsniu, suderintus veiksmus apibrėžia kaip veiksmų koordinavimo tarp ūkio subjektų formą, kuri nepasiekusi vadinamojo susitarimo stadijos, sąmoningai pakeičiama praktiniu bendradarbiavimu tarp tų ūkio subjektų, siekiant išvengti konkurencijos pavojaus⁸⁵.

(99) Kaip ne kartą pasisakyta Europos Sąjungos teismų praktikoje⁸⁶, tam, kad būtų sudarytas susitarimas pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, pakanka, jog atitinkami ūkio subjektai išreikštų bendrą valią elgtis rinkoje tam tikru apibrėžtu būdu⁸⁷. Pažymėtina, kad bendros valios išreiškimo forma nėra tokia svarbi, jei ji tiksliai perteikia šalių valią elgtis rinkoje pagal susitarimo sąlygas⁸⁸. Be to, šalių valia gali išplaukti tiek iš sutarties sąlygų, tiek iš šalių elgesio⁸⁹. Taigi, ūkio subjektai laikomi sudariusiais draudžiamus susitarimus, jei nepriklausomai nuo formos ar išraiškos būdo išreiškiama bendra valia riboti konkurenciją.

(100) Ne visais atvejais yra įmanoma nustatyti, jog konkurentai tiesiogiai bendravo tarpusavyje, tačiau tai nereiškia, jog draudžiamas susitarimas dėl šios priežasties nėra sudarytas. Pripažįstama, kad net jeigu randama dokumentų, aiškiai rodančių neteisėtą ryšį tarp ūkio subjektų, jie paprastai yra tik fragmentiški bei pavieniai, todėl tam tikras aplinkybes dažnai reikia nustatyti naudojant dedukcijos metodą. Daugeliu atvejų tai, ar egzistuoja antikonkurenciniai veiksmai ar susitarimai, turi būti nustatoma remiantis tam tikrais sutapimais ir nuorodomis, kurie, nagrinėjami kartu ir nesant kito logiško paaiškinimo, gali būti konkurencijos taisyklių pažeidimo įrodymas⁹⁰.

(101) Teismų praktikoje pripažįstama, kad suderinti veiksmai yra ūkio subjektų tarpusavio koordinavimo forma, kuri, nors ir neišsivystė iki sutarties sudarymo tiesiogine prasme, tačiau sąmoningai leidžia pakeisti su konkurencija susijusią riziką praktiniu bendradarbiavimu⁹¹. Taip pat pažymėtina, kad vertinant ūkio subjektų elgesį (suderintus veiksmus), nereikalaujama, kad šalys būtų parengusios realų veiksmų „planą“, tačiau vienareikšmiškai pripažįstama, kad pagal konkurencijos sampratą, kiekvienas ūkio subjektas privalo savarankiškai nustatyti bendrojoje rinkoje įgyvendinamą politiką ir sąlygas, kurias jis ketina siūlyti savo klientams. Šis savarankiškumo reikalavimas neatima iš ūkio subjektų teisės sumaniai prisitaikyti prie esamo ar numanomo jų konkurentų elgesio, tačiau jis griežtai draudžia bet kokius tiesioginius ar netiesioginius šių subjektų ryšius, kurių tikslas ar poveikis yra tokių konkurencijos sąlygų, kurios neatitinka įprastų nagrinėjamos rinkos sąlygų, sukūrimas⁹².

⁸⁵ ESTT 1972 m. liepos 14 d. sprendimas *Imperial Chemical Industries Ltd. prieš Komisiją*.

⁸⁶ Pavyzdžiui, Bendrojo Teismo 2000 m. spalio 26 d. sprendimas byloje Nr. T-41/96 *Bayer prieš Komisiją*, p. 67; 2009-04-30 sprendimas byloje Nr. T-18/03 *CD-Contact Data prieš Komisiją*, 47 punktas.

⁸⁷ ESTT 1990 m. sausio 11 d. sprendimas Nr. C-277/87 *Sandoz Prodotti Farmaceutici v. Komisija*, 13 punktas.

⁸⁸ Bendrojo Teismo 2000 m. spalio 26 d. sprendimas byloje Nr. T-41/96 *Bayer prieš Komisiją*, 68 punktas.

⁸⁹ ESTT 2006 m. liepos 13 d. sprendimas byloje Nr. C-74/04 P *Komisija prieš Volkswagen*, 39 punktas.

⁹⁰ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-1704/2012, *UAB „Autoūkis“ v. Konkurencijos taryba*; LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-293/2012, *UAB „Autodina“ v. Konkurencijos taryba*; LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-290/2012, *UAB „Moller Auto“ v. Konkurencijos taryba*; Teisingumo Teismo 1975 m. gruodžio 16 d. sprendimas sujungtose bylose 40-48/73, Teisingumo Teismo 2010 m. liepos 1 d. sprendimas byloje Nr. C-407/08 P, *Knauf Gips KG v. Komisija*, (2010) ECR I-06375, 49 punktas; Teisingumo Teismo sprendimas byloje Nr. C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, *Aalborg Portland ir kt. V. Komisija* 55–57 punktai.

⁹¹ ESTT 2009 m. birželio 4 d. sprendimas byloje Nr. C-8/08 *T-Mobile ir kt. v. Nyderlandų konkurencijos institucija*, [2009] ECR I-04529, 26 punktas.

⁹² Pvz., LVAT 2006 m. gegužės 11 d. nutartis byloje Nr. A¹-686/2006; Teisingumo Teismo 1975 m. gruodžio 16 d. sprendimas sujungtose bylose Nr. C-40-48/73 *Suiker Unie v. Komisija*, 1999 m. liepos 8 d. sprendimas byloje Nr. C-199/92 P *Hüls v. Komisija*; Bendrojo Teismo 2008 m. liepos 8 d. sprendimas byloje Nr. T-53/03 *BPB v. Komisija*.

(102) Vertinant, ar buvo derinami tarpusavio veiksmai, pakanka nustatyti, kad atskleisdamas savo ketinimus konkurentas turėjo eliminuoti ar bent jau žymiai sumažinti netikrumą dėl jo paties elgesio rinkoje. Jei ūkio subjektai, kurie derino savo veiksmus, ir toliau vykdė aktyvią veiklą rinkoje, yra preziumuojama, kad šie ūkio subjektai, pasirinkdami savo veiklos kryptį rinkoje, atsižvelgia į informaciją, kuria keitėsi su savo konkurentais⁹³.

5.1. Dėl UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ sudaryto susitarimo Pirkime Nr. 1

(103) Kaip matyti nutarimo 2.1.1 dalyje, analizuojant UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ veiksmus dėl suderintų komercinių pasiūlymų pateikimo, nustatyta ne mažiau kaip keturiolika pateiktų pasiūlymų turinio ir formos panašumų, įskaitant formatavimo panašumus, identiškus pasiūlymų numerio skaičius, pasiūlymo galiojimo terminą ir identiškus PVM skaičiavimus.

(104) Giedrius Vitas bendrovėms UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ pateikė neužpildytas tiekėjo pasiūlymo formas bei objektinių sąmatų lenteles, kurias UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ turėjo paskaičiuoti ir užpildyti savarankiškai⁹⁴. Bendrovės savo pasiūlymų 3.1 punkto lentelėje ir priede Nr. 1 „Objektinė sąmata“ pateikė skirtingas darbų kainas litais be PVM, tačiau PVM dydį litais nurodė vienodą. Atkreiptinas dėmesys, kad visų trijų bendrovių pateikti šešiaženkliai PVM dydžio apskaičiavimai sutampa visose 5 eilutėse (4 skirtingos darbų rūšys ir suminis dydis) centų tikslumu.

(105) Tik UAB „Vortex Capital“, t. y. pirkimo laimėtojo, pateiktame pasiūlyme PVM dydis atitinka galiojantį 21 procentą, o UAB „Elmis“ ir UAB „Ledevila“ pasiūlymuose nurodyti PVM dydžiai yra tiesiog identiški UAB „Vortex Capital“ nurodytiems. UAB „Elmis“ ir UAB „Ledevila“ nurodyti PVM dydžių procentinės išraiškos visose eilutėse yra skirtingos – nuo 17,165 iki 21,288 procentų. Visos nurodytos aplinkybės rodo, kad UAB „Ledevila“ ir UAB „Elmis“, žinodami, jog pirkimą pralaimės, savarankiškai neskaičiavo PVM (21 procento) nuo savo pateiktų kainų, o tiksliai žinojo ir įrašė UAB „Vortex Capital“ pasiūlyme nurodytus PVM skaičius, lygius 21 procentui nuo UAB „Vortex Capital“ pateiktų darbų kainų.

(106) Be to, UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ pasiūlymų 3.1 punkto lentelėje vienodai pakeitė stulpelio pavadinimą, taip pat suformavo papildomą stulpelį pavadinimu „PVM, Lt“, kurio tiekėjo pasiūlymo formos 3.1 punkto lentelėje nėra.

(107) Bendrovių pasiūlymuose yra kitų identišκών netikslumų, pavyzdžiui, pavadinime bendrovės vienodai pakeičia pirkimo pavadinimo formuluotę ir vienodai praleidžia žodžius „IR IRENGIMO“. Bendrovės vienodai sunumeravo savo pasiūlymo formas, įrašydamos numerio skaičių „1“. Be to, bendrovių pasiūlymuose žodžio „data“ išdėstymas eilutėje neatitinka Tiekėjo pasiūlymo formoje nurodyto išdėstymo. Taip pat bendrovės nurodo identišķą pasiūlymo galiojimo terminą, naudoja vienodą minėto termino rašymo būdą („iki 2013 m. vasario 28 d.“), nors pasiūlymo datą visos trys bendrovės nurodo kitu formatu („2014-07-03“, „2014-07- 5“, „2014-07-04“).

(108) Dalis tyrimo metu nustatytų sutapimų pasireiškia vienodu žodžių pabraukimu ar jo nebuvimu. Bendrovės vienodai panaikina Tiekėjo formoje nurodytus pabraukimus pasiūlymo pavadinimo, datos ir numerio, pasiūlymo galiojimo, bendros pasiūlymo kainos bei siūlomų darbų eilutėse, tačiau vienodai palieka pabraukimus eilutėje bendrovės atstovo parašui, vardui, pavardei. Šiose vietose visos bendrovės tiekėjo vardą ir pavardę įrašo ranka, nors kitos vietos užpildytos kompiuteriu.

(109) Kaip buvo nurodyta nutarimo (40)-(43) pastraipose, tiriamieji ūkio subjektai negalėjo paaiškinti minėtų sutapimų. Nors UAB „Ledevila“ direktorius D. L. nurodė, kad formą pildė pats, o

⁹³ ESTT 1999 m. liepos 8 d. sprendimas *Komisija v Anic Partecipazioni Spa*.

⁹⁴ Bylos 1 tomas, 53-56, 60-63, 67-70 lapas.

vienodo PVM įrašymas buvo matematinė klaida, vis dėlto, tai niekaip nepaaiškina, kodėl Pirkime Nr. 1 visų tiekėjų nurodyti statybos darbų šešiaženkliai PVM dydžiai centų tikslumu sutampa.

(110) Kaip buvo nurodyta nutarimo (60) pastraipoje, UAB „Vortex Capital“ teigimu Konkurencijos tarybos nurodyti pasiūlymų turinio ir formos panašumai bei klaidos atsirado dėl to, kad didelę dalį informacijos tiekėjų pasiūlymuose užpildė UAB „Vortex Capital“ konsultantė A. K..

(111) Toks UAB „Vortex Capital“ argumentas yra nepagrįstas. Nors Giedrius Vitas nurodė, kad pasiūlymų formas padėjo rengti UAB „Dalinta“ darbuotoja A. K., tačiau pastaroji aiškiai nurodė, kad sutapimai negalėjo atsirasti dėl jos veiklos, kadangi užsakovams teikiamos neužpildytos formos. Jokių įrodymų, kad A. K. žinojo apie būsimus apklausos dalyvius ir būtų su jais kontaktavusi Konkurencijos taryba nenustatė. Tokių įrodymų nepateikė ir pirkimo organizatorius – Giedrius Vitas bei pažeidimu įtariamoms bendrovėms.

(112) Nutarimo (61) pastraipoje paminėta, kad bendrovė Konkurencijos tarybai nurodė, kad 2012 m. spalio 18 d. A. K. elektroniniu paštu viešąjį pirkimą organizavusiam Giedriui Vitui yra atsiuntusi dokumentą su UAB „Vortex Capital“ pasiūlymu. Pasiūlymas buvo pilnai užpildytas, kartu su nurodytomis išskaidytomis statybos darbų kainomis. Taip pat nurodytas ir PVM. Anot bendrovės, nurodyta aplinkybė sudaro pagrindą manyti, kad A. K. galėjo didele dalimi užpildyti pirkime dalyvavusių tiekėjų dokumentus.

(113) Konkurencijos taryba nesutinka su tokia bendrovės pozicija. Visų pirma, kaip nurodyta nutarimo 50-51 pastraipose, A. K. apklausos metu pati patvirtino, kad dokumentų paketą su užpildytais tiekėjų pasiūlymais gavo, tikėtina, iš Giedriaus Vito, o iš Pirkimo Nr. 1 dalyvių nieko negalėjo gauti. Kita vertus, bendrovės nurodytas dokumentas buvo siųstas 2012 m. spalio 18 d., t. y. jau po įvykusio pirkimo, todėl neįrodo, kad A. K. užpildė viešojo konkurso dokumentus UAB „Vortex Capital“ vardu. Be to, kaip nurodyta aukščiau, byloje nėra jokių įrodymų, kad A. K. viešojo pirkimo metu kontaktavo su viešojo pirkimo dalyviais – UAB „Ledevila“, UAB „Elmis“ ir UAB „Vortex Capital“. Tokių įrodymų nepateikė ir UAB „Vortex Capital“.

(114) Kaip buvo nurodyta nutarimo (66) pastraipoje, UAB „Vortex Capital“ Konkurencijos tarybos prašė į bylos nagrinėjimo posėdį iškviešti ir papildomai apklausti liudytojus: UAB „Dalinta“ darbuotoją, konsultantę A. K., buvusią UAB „Vortex Capital“ direktorę L. K. ir UAB „Elmis“ vadovą K. E., tačiau Konkurencijos taryba 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu šio prašymo netenkino.

(115) Bendrovės prašymas apklausti liudytojus nebuvo tenkintas, kadangi papildomai siekti apklausti A. K. nebuvo pagrindo, nes ji jau buvo apklausta, o UAB „Elmis“ buvo informuota apie atliekamą tyrimą bei turėjo galimybę duoti paaiškinimus.

(116) Nutarimo (68) pastraipoje buvo minėta, kad bylos nagrinėjimo posėdžio metu UAB „Vortex Capital“ atstovas nurodė, kad Konkurencijos taryba nebuvo susisiekiusi su UAB „Dalinta“ direktore J. Ž., kuri dirbo kartu su konsultante A. K. Tačiau, nutarimo (44) ir (53) pastraipose po bylų nagrinėjimo posėdžio Konkurencijos tarybai pateikti UAB „Vortex Capital“ buvusios direktorės L. K. bei UAB „Dalinta“ buvusios direktorės J. Ž. paaiškinimai taip pat neleidžia daryti išvados, kad pasiūlymų turinio ir formos panašumai galėjo atsirasti ne dėl UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ veiksmų. L. K. nurodė, kad pasiūlymų formas užpildė savarankiškai, o J. Ž. patvirtino, kad ji pasiūlymų formų nepildė, jas pildė tiekėjai.

(117) UAB „Vortex Capital“ 2017 m. sausio 20 rašte nurodyti argumentai dėl Konkurencijos tarybos atliktų L. K. ir J. Ž. apklausų yra nepagrįsti ir nekeičia tyrimo išvadų.

(118) Iš aukščiau nurodyto daroma išvada, kad L. K. ir J. Ž. paaiškinimai nesudaro pagrindo keisti tyrimo metu padarytų išvadų. Konkurencijos taryba konstatuoja, kad Pirkimo Nr. 1 dalyvių veiksmų derinimo viešajame pirkime įrodymai yra objektyviai pakankami ir patvirtinantys pažeidimo faktą.

(119) Praktikoje yra įprasta, kad susitarimai, kurie draudžiami pagal Konkurencijos įstatymo 5 straipsnį ar SESV 101 straipsnį, vyksta slapta ir yra parengiami kuo mažiau su tuo susijusių dokumentų. Todėl, net jei ir yra randama aiškių neteisėtų ūkio subjektų ryšių įrodymų, šie įrodymai paprastai būna fragmentiški ir pavieniai.

(120) Vertinant, ar yra surinkta pakankamai įrodymų, pagrindžiančių draudžiamo susitarimo sudarymą, ESTT savo praktikoje yra ne kartą nurodęs, jog išvadą apie antikonkurencinių veiksmų egzistavimą galima daryti remiantis tam tikru skaičiumi sutapimų ir požymių, kurie, vertinami kartu, kai nėra kitokio logiško paaiškinimo, gali būti konkurencijos taisyklių pažeidimo įrodymas⁹⁵. Todėl ir šiuo atveju, siekiant įrodyti, kad pažeidimas tikrai buvo padarytas, nėra reikalaujama, kad kiekvienas pateiktas įrodymas būtina atitiktų pažeidimo kriterijus kiekvieno pažeidimo elemento atžvilgiu. Pakanka, kad šį reikalavimą atitiktų pateiktų įrodymų visuma, vertinama bendrai⁹⁶.

(121) Nagrinėjamu atveju, nutarimo 2.1.1. dalyje detalios nurodyti ir šioje nutarimo dalyje analizuoti UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ pasiūlymų turinio ir formos panašumai bei identiškai PVM dydžiai leidžia daryti išvadą, jog UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ Pirkime Nr. 1 derino savo veiksmus ir pateikė suderintus komercinius pasiūlymus.

(122) Kadangi Konkurencijos tarybos analizuoti pasiūlymų panašumai bei identiškai PVM dydžių apskaičiavimai negali būti ir nebuvo paaiškinti remiantis objektyviomis aplinkybėmis ar ūkio subjektų pateiktais argumentais, Konkurencijos taryba sutapimų visumą aiškina kaip bendrą tokių pasiūlymų rengimą.

(123) Kaip buvo paminėta nutarimo (62) pastraipoje, anot UAB „Vortex Capital“, ji neturėjo motyvų sudaryti draudžiamo susitarimo Pirkime Nr.1, nes Paramos taisyklių 44 punktą nustato, kad apklausa laikoma įvykusia, jei gautas bent vienas pasiūlymas, atitinkantis kvietime pateikti pasiūlymą nurodytas sąlygas. Todėl tam, kad UAB „Vortex Capital“ laimėtų Pirkimą Nr.1, jai nereikėjo derinti su kitomis dviem bendrovėmis savo pasiūlymų formų, kadangi užtektų susitarti, kad pasiūlymą Giedriui Vitui pateikia tik viena bendrovė, o kitos dvi bendrovės apskritai nepateikia jokių pasiūlymų.

(124) Tačiau sutikti su tokiais bendrovės argumentais nėra pagrindo. Įrodinėjant Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidimą ir taikant atsakomybę už konkurencijos taisyklių pažeidimus, nėra vertinami subjektyvūs ūkio subjekto tikslai ar ūkio subjekto subjektyvus savo veiksmų vertinimas bei atitinkamo motyvo buvimas. Net jei draudžiamas susitarimas galėjo pasireikšti kitokia, nei nagrinėjama schema (pavyzdžiui, keliems tiekėjams atsisakant pateikti pasiūlymus), tai nepaneigia Konkurencijos tarybos tyrimo išvadų dėl padaryto pažeidimo, kuris nagrinėjamu atveju pasireiškė būtent suderintų pasiūlymų pateikimu.

(125) Atsižvelgus į aukščiau išdėstytą, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad tyrimo metu surinkta pakankamai įrodymų, rodančių, jog konkurentai UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“, teikdami konkursinius pasiūlymus Pirkime Nr 1, juos tarpusavyje derino (įskaitant pasiūlymų kainą) ir teikdamos didesnes statybos ir įrengimo darbų kainas nei UAB „Vortex Capital“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Elmis“ sudarė sąlygas Pirkime Nr. 1 laimėti UAB „Vortex Capital“.

6. Nagrinėjamų ūkio subjektų sudaryto susitarimo įtaka konkurencijai

(126) Nustačius, kad UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ derino savo komercinius pasiūlymus, dalyvaujant Pirkime Nr. 1, Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio taikymo tikslais būtina įvertinti, ar toks tiriamų ūkio subjektų susitarimas riboja ar gali riboti konkurenciją.

(127) Kaip jau minėta, Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte yra numatytas draudimas ūkio subjektams sudaryti susitarimus, kuriais siekiama riboti arba kurie riboja ar gali

⁹⁵ Žr. Teisingumo Teismo 2014 m. gegužės 22 d. sprendimą Nr. C-35/12 P byloje *Plásticos Espanoles SA (ASPLA) prieš Europos Komisiją*, 22 punktą bei jame nurodytą ESTT praktiką.

⁹⁶ Bendrojo Teismo 2006 m. rugsėjo 27 d. sprendimo sujungtose bylose Nr. T-44/02 OP, T-54/02 OP, T-56/02 OP, Y-60/02 OP ir T-61/02 OP *Dresdner Bank AG and Others v Commission*, §62-65, 2008 m. liepos 8 d. sprendimas byloje Nr. T-53/03 *BPB v Commission*, §63.

riboti konkurenciją, įskaitant susitarimus tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksiuoti) tam tikros prekės kainą arba kitas pirkimo ar pardavimo sąlygas.

(128) Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 2 dalis numato, jog susitarimas tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksiuoti) tam tikros prekės kainą visais atvejais laikomas ribojančiu konkurenciją pagal tikslą, todėl jo neigiamas poveikis konkurencijai yra preziumuojamas ir todėl nėra reikalinga atskirai įrodinėti paties susitarimo tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksiuoti) tam tikros prekės kainą tikslo ar šio tikslo priešingumo sąžiningai konkurencijai ir (arba) neigiamo jo poveikio konkurencijai. Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir 2 dalis įtvirtinant prezumpciją, kad „*susitarimas dėl tiesioginio ar netiesioginio kainų fiksavimo pats savaime riboja konkurenciją <...>, pirmiausia siekiama apsaugoti ne tik atitinkamoje rinkoje dalyvaujančius kitus konkurentus ar vartotojų interesus, bet rinkos struktūrą ir kartu pačią konkurenciją, kaip visuotines vertybes, garantuojančias inter alia konstitucinę ūkinės veiklos laisvę ir iniciatyvą. Laisvas konkuravimas kainomis yra viena iš pagrindinių sąžiningos konkurencijos formų, o kainų fiksavimas tiesiogiai įsiterpia ir kliudo formuotis konkurencingų procesų rezultatams*“⁹⁷.

(129) Analogiškos nuomonės dėl susitarimų dėl kainų ar kitų pardavimo sąlygų nustatymo laikosi ir Europos Komisija, kurios pranešimo „Sutarties 81“⁹⁸ straipsnio 3 dalies taikymo gairės“⁹⁹ 21 punkte paaiškinta, jog konkurencijos ribojimai pagal tikslą – tai tokie ribojimai, kurie vien pagal savo pobūdį gali riboti konkurenciją. Tai yra tokie ribojimai, kurie, atsižvelgiant į Europos Sąjungos konkurencijos taisyklių tikslus, turi tokį didelį potencialą daryti neigiamą poveikį konkurencijai, kad SESV 101 straipsnio 1 dalis gali būti pritaikoma ir be įrodymų, kad buvo faktiškai padarytas poveikis rinkai. Ši prielaida remiasi tuo, kad ribojantį tikslą turintys susitarimai visada reikšmingai riboja konkurenciją. Kaip jau buvo minėta, prie tokių ribojimų priskiriami ir susitarimai dėl tiesioginio ar netiesioginio prekių kainų ar kitų su prekės pardavimu susijusių sąlygų nustatymo.

(130) Atsižvelgus į aukščiau nurodytą konkurencijos taisyklių taikymo praktiką bei Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 2 dalį, galima daryti išvadą, kad, nustačius, jog buvo susitarta dėl kainos, nėra būtina įrodyti tokio susitarimo ar veiksmų realaus poveikio konkurencijai. Tokios pozicijos laikosi ir LVAT, kuris yra pažymėjęs¹⁰⁰, kad tokie susitarimai, kaip horizontalūs (t. y. sudaryti tarp konkurentų) susitarimai dėl kainos, laikomi ribojančiais konkurenciją *ab initio*. ESTT yra pažymėjęs, kad SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo tikslais nėra būtina analizuoti realaus susitarimo poveikio, jei tik nustatoma, kad jo objektyvus tikslas yra konkurencijos trikdymas, ribojimas ar iškraipymas¹⁰¹.

(131) Nagrinėjamu atveju, Pirkime Nr. 1 dalyvavusios bendrovės UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ sudarė susitarimą – susitarė pateikti suderintus komercinius pasiūlymus iš anksto nustatydamos būsimą Pirkimo Nr. 1 laimėtoją.

(132) Pirkimo taisyklės, kuriomis turėjo vadovautis Giedrius Vitas vykdydamas viešąjį pirkimą, nurodo, jog pagrindinis kriterijus vertinant tiekėjų pateiktus komercinius pasiūlymus yra perkamų prekių kaina. Pirkime Nr. 1 dalyvavusios įmonės UAB „Elmis“ ir UAB „Ledevila“ suderino savo komercinius pasiūlymus, prieš konkursą sutardamos, jog konkurso jos nelaimės, o Pirkimą Nr. 1 laimės UAB „Vortex Capital“. Šiuo atveju, siekiant konstatuoti Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimą, užtenka nustatyto fakto, jog esant vieninteliam pasiūlymų vertinimo kriterijui – kainai, pirkime dalyvavusios įmonės derino paruoštus komercinius pasiūlymus ir žinojo, jog jų pateikiama kaina yra didesnė nei pirkimus turinčios laimėti įmonės.

⁹⁷ LVAT 2011 m. kovo 28 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-2577/2011 KOMAA v Konkurencijos taryba.

⁹⁸ Dabar – SESV 101 straipsnis.

⁹⁹ OL, 2004 C 101, p. 97.

¹⁰⁰ LVAT 2006 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹-686/2006 UAB „Martono taksi“ ir kiti prieš Konkurencijos tarybą, 2012 m. birželio 21 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-2016/2012 UAB „Specialus montažas-NTP“ prieš Konkurencijos tarybą.

¹⁰¹ Teisingumo Teismo 1999 m. liepos 8 d. sprendimas byloje Nr. C-49/92 P Commission of the European Communities v Anic Participazioni SpA.

Suderintų pasiūlymų faktą patvirtina pateiktų pasiūlymų turinio ir formos panašumai, vienodai pakeisti lentelių stulpeliai, vienodai nurodyti statybos ir įrengimo darbų PVM dydžiai, kurie negali būti objektyviai paaiškinti

(133) LVAT, patvirtindamas Konkurencijos tarybos praktiką¹⁰², yra pažymėjęs, jog komercinių pasiūlymų turinio derinimo (informacijos, įskaitant kainą, apie būsimų komercinių pasiūlymų turinį atskleidimo konkurentui) prieš juos pateikiant perkančiajai organizacijai praktika traktuotina kaip prieštaraujanti Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktui¹⁰³. Kaip LVAT toliau nurodė, tais atvejais, kai ūkio subjektai komercinių pasiūlymų sąlygas iš anksto suderina prieš juos pateikdami viešuosius pirkimus rengiančiai organizacijai, akivaizdu, jog viešojo pirkimo laimėtoją nulemia ne konkurencinė kova, o išankstinis ūkio subjektų susitarimas. Taigi tokiais atvejais komercinių pasiūlymų turinio derinimo pasekmė yra ta, jog sudaromos sąlygos viešuosius pirkimus laimėti iš anksto žinomam ūkio subjektui, todėl pati viešųjų pirkimų procedūra tampa fiktyvi ir praranda savo prasmę¹⁰⁴.

(134) Šiuo atveju pirkime dalyvavusios įmonės UAB „Elmis“ ir UAB „Ledevila“ iš anksto žinodamos, jog viešojo pirkimo jos nelaimės, pateikė Giedriui Vitui pasiūlymą su aukštesne pasiūlymo kaina nei UAB „Vortex Capital“.

(135) Taigi, vadovaujantis nurodytais teisės aktais ir teismų praktika bei atsižvelgiant į minėtus tiriamų ūkio subjektų veiksmus, darytina išvada, kad UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ Pirkime Nr. 1 nekonkuruodamos ir tarpusavyje derindamos veiksmus, iš anksto nustatė pirkimo laimėtoją ir tokias veiksmais pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimus.

7. Susitarimo vertinimas pagal mažareikšmiškumo ir išimties kriterijus

(136) Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad Konkurencijos įstatymo 5 straipsnis gali būti netaikomas ūkio subjektų sudarytiems susitarimams, kurie dėl savo mažareikšmės įtakos negali itin riboti konkurencijos. Tokiems susitarimams taikomas sąlygas ir reikalavimus nustato Reikalavimai ir sąlygos susitarimams, kurie dėl savo mažareikšmės įtakos negali itin riboti konkurencijos, patvirtinti Konkurencijos tarybos 2016 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 1S-84 (2016) „Dėl Reikalavimų ir sąlygų susitarimams, kurie dėl savo mažareikšmės įtakos negali itin riboti konkurencijos patvirtinimo“ (toliau – Reikalavimai)¹⁰⁵.

(137) Reikalavimų 4.1 punktą numato, kad susitarimais, kurie dėl savo mažareikšmio poveikio negali itin riboti konkurencijos, nelaikomi tokie susitarimai, kuriais siekiama riboti konkurenciją, įskaitant Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje numatytus susitarimus.

(138) Kadangi, kaip nustatyta, UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ Pirkime Nr. 1 derino komercinius pasiūlymus, įskaitant pasiūlymų kainas, o toks susitarimas turi tikslą riboti konkurenciją ir yra laikomas visais atvejais ribojančiu konkurenciją pagal

¹⁰² Pavyzdžiui, Konkurencijos tarybos 2010 m. lapkričio 11 d. nutarimas Nr. 2S-28 „Dėl ūkio subjektų, teikiančių automobilių nuomos ir pardavimo paslaugas, veiksmų, dalyvaujant viešuosiuose pirkimuose, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams“, Konkurencijos tarybos 2011 m. gegužės 12 d. nutarimas Nr. 2S-10 „Dėl ūkio subjektų, užsiimančių pramoninių metalo ir kitų gaminių bei įrangos pardavimo veikla ir kita susijusia veikla, veiksmų dalyvaujant viešuosiuose pirkimuose, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams“.

¹⁰³ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-293/2012 UAB „Autodina“ v Konkurencijos taryba, LVAT 2012 m. birželio 21 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-2016/2012.

¹⁰⁴ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-293/2012 UAB „Autodina“ v Konkurencijos taryba.

¹⁰⁵ Šie Reikalavimai įsigaliojo nuo 2016 m. lapkričio 1 d. Tyrimo ir Pranešimo apie atliktą tyrimą priėmimo metu galiojo ankstesnė Reikalavimų ir sąlygų susitarimams, kurie dėl savo mažareikšmio poveikio negali itin riboti konkurencijos, patvirtintų Konkurencijos tarybos 2000 m. sausio 13 d. nutarimu Nr. 1, redakcija. Atsižvelgiant į tai, kad tiek ankstesnė, tiek ir nutarimo priėmimo metu galiojanti redakcija numatė analogišką reglamentavimą susitarimų dėl kainų nustatymo atžvilgiu, nutarime vadovujamasi šiuo metu galiojančia redakcija.

Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 2 dalį. Tokiam susitarimui nėra taikomos nuostatos skirtos susitarimams, kurie dėl savo mažareikšmės įtakos negali itin riboti konkurencijos.

(139) Atsižvelgiant į aukščiau minėtas aplinkybes, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ sudarytas susitarimas netenkina Reikalavimų sąlygų, todėl jis negali būti pripažintas mažareikšmiu ir šiuo pagrindu išvengti Konkurencijos įstatymo 5 straipsnyje numatyto draudimo sudaryti konkurenciją ribojančius susitarimus taikymo.

(140) Nagrinėtas ūkio subjektų sudarytas konkurenciją ribojantys susitarimas taip pat nepatenka ir į Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio taikymo išimtį, kurios reikalavimus ir sąlygas nustato šio įstatymo 6 straipsnis.

(141) Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad šio įstatymo 5 straipsnis netaikomas, jeigu susitarimas skatina techninę ar ekonominę pažangą arba pagerina prekių gamybą ar paskirstymą ir taip sudaro galimybes vartotojams gauti papildomos naudos, taip pat jeigu: 1) susitariančiųjų šalių veiklai nesukelia apribojimų, kurie nėra būtini šiame straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti; 2) nesuteikia susitarimo šalims galimybės riboti konkurenciją didelėje atitinkamos rinkos dalyje. Šio straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad Konkurencijos taryba turi teisę priimti teisės aktus ir nustatyti susitarimų grupes bei sąlygas, kurioms esant susitarimas tenkina šio straipsnio 1 dalies sąlygas.

(142) Vadovaudamasi šiomis nuostatomis bei atsižvelgdama į Europos Sąjungos institucijų praktiką, Konkurencijos taryba 2010 m. liepos 15 d. nutarimu Nr. 1S-140 numatė sąlygas, kurias tenkinantys susitarimai laikomi tenkinančiais minėtas Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje numatytas išimties sąlygas. Šiame nutarime yra nustatyta, kad Konkurencijos įstatymo 5 straipsnyje numatyti draudžiami susitarimai, kurie negali paveikti Europos Sąjungos valstybių narių tarpusavio prekybos, tačiau tenkina kitas sąlygas, nustatytas Tarybos ir Europos Komisijos reglamentuose dėl Sutarties 101 straipsnio 3 dalies taikymo tam tikros susitarimų grupėms, laikomi tenkinančiais Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies sąlygas.

(143) Tačiau aptariamam susitarimui išimties nuostatos nėra numatytos, kadangi tokio pobūdžio konkurenciją ribojantiems susitarimams ar suderintiems veiksams galimybės netaikyti Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ar atitinkamai SESV 101 straipsnio nuostatų nenumato nei Europos Sąjungos institucijų, nei nacionaliniai teisės aktai.

(144) Be to, kaip nurodoma Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje, pareiga įrodyti, kad susitarimas atitinka Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalį, t. y. išimčiai keliamas sąlygas, tenka išimtimi besinaudojančiai susitarimo šaliai. Tyrimo metu UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ nepateikė įrodymų dėl Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje numatytos išimties taikymo.

(145) Atsižvelgiant į aukščiau minėtas aplinkybes darytina išvada, kad nėra aplinkybių, kurios dėl mažareikšmiškumo ar taikomų išimčių pašalintų tarp UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ sudaryto susitarimo prieštaravimą Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytam draudimui nustatyti (fiksiuoti) prekių kainas.

8. Išvados

(146) Apibendrinusi aukščiau nurodytas aplinkybes bei įvertinusi teismų praktiką, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ sudarė draudžiamą susitarimą dėl komercinių pasiūlymų derinimo, dalyvaujant Pirkime Nr. 1, iš anksto numatant pirkimo laimėtoją, ir tuo pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimus.

9. Sankcijos

(147) Konkurencijos įstatymo 35 straipsnyje yra numatytos sankcijos, kurias, vadovaudamasi objektyvumo ir proporcingumo principais, Konkurencijos taryba gali skirti ūkio subjektams,

pažeidusiems Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimus, t. y. įpareigoti ūkio subjektus nutraukti neteisėtą veiklą, atlikti veiksmus atkuriančius ankstesnę padėtį ar pašalinančius pažeidimo pasekmes bei skirti ūkio subjektams pinigines baudas.

(148) Kaip minėta nutarimo (63) pastraipoje, UAB „Vortex Capital“ teigimu, sankcijų skyrimas bendrovei neatitiktų sankcijų skyrimo tikslų, kadangi dabartinis UAB „Vortex Capital“ direktorius Giedrius Vitas, o taip pat dabartinis akcininkas G. Ū. yra nesusiję su tariamai neteisėtais UAB „Vortex Capital“ veiksmais Pirkimo Nr. 1 metu, nes tuo metu buvo kitas akcininkas bei kitas direktorius.

(149) Tačiau Konkurencijos tarybos nuomone, toks aiškinimas ne tik nepagrįstai susiaurintų ūkio subjektų atsakomybę už Konkurencijos įstatyme 5 straipsnyje numatyto draudimo pažeidimą, leistų nepagrįstai išvengti atsakomybės, bet ir prieštarautų teismų praktikai. ESTT praktikoje nurodoma, kad atsakomybė už konkurencijos teisės pažeidimus yra taikoma ūkio subjektui, kuris pažeidimo padarymo metu buvo atsakingas už padarytą pažeidimą. Tol, kol egzistuoja toks ūkio subjektas ir jis išlaiko savo teisinį subjektiškumą, jis yra laikomas atsakingu už padarytą pažeidimą, nepriklausomai nuo organizacinių ar struktūrinių pertvarkų. Nagrinėjamu atveju nėra pagrindo teigti, kad akcininko ir vadovo pasikeitimas lėmė tokius pokyčius, kad juos būtų galima prilyginti naujos įmonės, kuri nėra atsakinga už pirmtakės padarytus konkurencijos taisyklių pažeidimus, sukūrimui¹⁰⁶. Todėl Konkurencijos taryba sprendžia, kad akcininko bei direktoriaus pasikeitimas negali atleisti bendrovės UAB „Vortex Capital“ nuo atsakomybės dėl Konkurencijos įstatymo pažeidimo.

(150) Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad už draudžiamus susitarimus ūkio subjektams skiriama pinigine bausmė iki 10 proc. bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais. Nustatant konkrečių baudų dydžius yra atsižvelgiama į Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje numatytas aplinkybes: padaryto pažeidimo pavojingumą, pažeidimo trukmę, ūkio subjekto atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes, kiekvieno ūkio subjekto įtaką pažeidimo padarymui, kai pažeidimą padaro keli ūkio subjektai.

(151) Baudos dydis nustatomas vadovaujantis Baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 64 (toliau – Aprašas), kurio 4 punkte nustatyta, kad už draudžiamą susitarimą ar piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi ūkio subjektui skiriamas baudos dydis apskaičiuojamas dviem etapais: pirmiausia apskaičiuojamas bazinis baudos dydis, vėliau bazinis baudos dydis tikslinamas – didinamas arba mažinamas.

(152) Nagrinėjamu atveju vertinant baudos skyrimui reikšmingas aplinkybes, reikia atsižvelgti į pažeidimo pavojingumą bei pažeidimo trukmę.

(153) Kai bazinis baudos dydis skaičiuojamas remiantis bendrosiomis ūkio subjektų pajamomis, Konkurencijos taryba netaiko Aprašo 13 punkto, kuriame reglamentuojamas bazinio baudos dydžio koregavimas siekiant atgrasyti ūkio subjektus nuo draudžiamų konkurentų susitarimų dėl kainų nustatymo, rinkos pasidalijimo, gamybos ar pardavimų kiekių ribojimų.

9.1. Baziniai baudos dydžiai

(154) Vadovaujantis Aprašo 4 punktu, bazinis baudos dydis apskaičiuojamas remiantis ūkio subjekto tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų pajamomis ir pažeidimo trukme. Jeigu ūkio subjektas neturi pajamų iš tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų, bazinis baudos dydis apskaičiuojamas pagal ūkio subjekto paskutiniuosius ūkiniais metais gautas bendrąsias pajamas ir pažeidimo trukmę.

(155) Aprašo 5 punktas nustato, kad pardavimų vertė paprastai nustatoma pagal paskutinių

¹⁰⁶ 2000 m. lapkričio 16 d. ESTT sprendimas byloje Nr. C-297/98 P *SCA Holding Ltd prieš Komisiją*, 25 p.; ESTT 2009 m. rugsėjo 24 d. sprendimas sujungtoje byloje *Erste roup ank AG ir kt. prieš Komisiją*, Nr. C-125/07P, C-133/07P, C-135/07P ir C-137/07 P, p. 79.

vienerių ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą ūkinių metų pardavimų pajamas, gautas iš tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų.

(156) Tai, kokios pajamos yra laikytinos tiesiogiai ar netiesiogiai susijusiomis su pažeidimu, vertinama atsižvelgiant į to konkretaus pažeidimo pobūdį bei nagrinėjamo draudžiamo susitarimo kontekstą. Pajamų, gautų iš tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų, sąvoka yra siejama su pardavimais, kuriuos paveikė ar galėjo paveikti pažeidimas – draudžiamas susitarimas. Vis dėlto, nėra būtina įrodyti, kad nagrinėjamas draudžiamas susitarimas realiai paveikė atitinkamus produktus ar pajamas, nes tokiu atveju būtų pakenkta šia nuostata siekiamam tikslui¹⁰⁷.

(157) Viešuosiuose pirkimuose ūkio subjektai laikomi konkurentais tos prekės ar paslaugos atžvilgiu, kuri yra viešojo pirkimo objektas.

(158) Įvertinus nustatytas aplinkybes ir viešųjų pirkimų specifiką, tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų pajamomis pagrįstai laikytinos visos ūkio subjektų gautos pajamos iš analogiškos – šiuo atveju statybų ir įrengimo – veiklos.

(159) Aprašo 16 punktas reglamentuoja baudos dydžio skaičiavimą pagal ūkio subjektų bendrąsias pajamas. Minėtas punktas numato, kad bazinis baudos dydis lygus ūkio subjektų bendrųjų pajamų dalies, apskaičiuotos įvertinus pažeidimo pavojingumą, ir pažeidimo trukmės metais sandaugai. Pažeidimo pavojingumas įvertinamas atsižvelgiant į Aprašo 10 ir 11 punktuose nurodytas ir kitas aplinkybes, kiek tai būtina pažeidimo pavojingumui tinkamai įvertinti, vadovaujantis teisingumo, protingumo ir proporcingumo principais.

(160) Įvertinus tai, jog UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ sudarė draudžiamą susitarimą viešajame pirkime statybos ir įrengimo darbams pirkti, nustatant sankcijos dydį už šį pažeidimą baziniai baudos dydžiai turėtų būti apskaičiuojami, remiantis UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ pajamomis, gautomis iš statybos ir įrengimo darbų pardavimo veiklos 2012 m., t.y. tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusiomis pajamomis, bei atsižvelgiant į šių pažeidimų trukmę.

(161) Nagrinėjamu atveju, UAB „Elmis“ ir UAB „Ledevila“ duomenų apie tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusias pajamas 2012 metais nepateikė, o UAB „Vortex Capital“ Konkurencijos tarybai nurodė, kad tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių pajamų 2012 m. ūkiniais metais neturėjo¹⁰⁸, todėl, vadovaudamasi Aprašo 4, 6 punktais, Konkurencijos taryba baudų dydžius skaičiuos remdamasi paskutinių ūkinių metų bendrosiomis ūkio subjektų pajamomis – t. y. 2015 m. bendrosiomis pajamomis.

(162) Kaip buvo nurodyta nutarimo (153) pastraipoje, nagrinėjamu atveju Aprašo 13 punktas nebus taikomas.

9.1.1. Pažeidimo pavojingumas

(163) Pažeidimo pavojingumas įvertinamas atsižvelgiant į Aprašo 10 ir 11 punktuose nurodytas ir kitas aplinkybes, kiek tai būtina pažeidimo pavojingumui tinkamai įvertinti, vadovaujantis teisingumo, protingumo ir proporcingumo principais.

(164) Remiantis Aprašo 10 punktu, baudos dydis už pažeidimo pavojingumą apskaičiuojamas atsižvelgiant į visas su konkrečiu pažeidimu susijusias aplinkybes, tokias kaip pažeidimo pobūdis, visų pažeidimo dalyvių bendra rinkos dalis, pažeidimo geografinis plotas, ir kitas aplinkybes. Aprašo 11 punkte nurodyta, jog draudžiamų konkurentų susitarimų dėl kainų nustatymo, rinkos pasidalijimo, gamybos ar pardavimų kiekių ribojimo atvejais baziniam baudos dydžiui apskaičiuoti naudojama pardavimų vertės dalis sudaro nuo 20 iki 30 procentų nustatytos pardavimų vertės.

¹⁰⁷ ESTT sprendimas byloje Nr. T-374/94, *European Night Services v Europos Komisija*, 93-95 ir 103 p.; ESTT sprendimas byloje Nr. T-61/99, *Adriatica di Navigazione v Europos Komisija*, 28-29 p., ESTT 2015 m. balandžio 23 d. sprendimas byloje Nr. C-227/14 P, *LG Display Co. Ltd v Europos Komisija*, 56, 63 p.

¹⁰⁸ Bylos 7 tomas, 114-115 lapai.

(165) Atlikus tyrimą, nustatyta, kad UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ dalyvaudamos Pirkime Nr. 1 statybos ir įrengimo darbams pirkti, sudarė draudžiamą susitarimą, t. y. pateikė tarpusavyje suderintus komercinius pasiūlymus, taip pažeisdamos Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies reikalavimus.

(166) Vertinant pažeidimo pavojingumą, atsižvelgiama į tai, kad horizontalūs kainų nustatymo susitarimai, tarp jų ir įmonių susitarimai, suderinti veiksmai bei sprendimai viešuosiuose pirkimuose, laikomi vienais iš sunkiausių konkurencijos pažeidimų. Tokie draudžiami susitarimai daro žalą visai šalies ekonomikai, nes eliminuoja susitarimo dalyvių iniciatyvą efektyviai panaudoti ribotus išteklius.

(167) Sąžininga konkurencija sudaro prielaidas perkančiajai organizacijai iš kelių ar net keliolikos tiekėjų pasiūlymų išsirinkti jai priimtinausią. Tik esant sąžiningai konkurencijai gali būti pasiektas viešųjų pirkimų tikslas – racionaliai naudoti valstybės lėšas. Analogiški principai galioja ir bet kuriems ūkio subjektams organizuojant konkursus, kadangi taip siekiama gauti palankiausią pasiūlymą.

(168) Remiantis Europos Komisijos praktika bei Aprašu, o taip pat laikantis sąžiningos konkurencijos principo, už draudžiamus susitarimus viešuosiuose pirkimuose turėtų būti baudžiama ypač griežtai, skiriamos baudos dydžiu siekiant atgrasyti įmones nuo dalyvavimo neteisėtose veikose.

(169) Nagrinėjamu atveju, sudarydamos draudžiamą susitarimą, UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ riboja konkurenciją statybos ir įrengimo darbų pardavimo rinkoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

(170) Atkreiptinas dėmesys ir į tai, jog, kaip nustatyta tyrimo metu, Pirkime Nr. 1 laimėtojas buvo iš anksto žinomas, tuo tarpu likusieji pirkime dalyvavo fiktyviai imituodami konkurenciją. Toks tiriamų ūkio subjektų elgesys bei jų aiškus suvokimas apie daromus Konkurencijos įstatymo pažeidimus, taip pat parodo nagrinėto draudžiamo susitarimo viešuosiuose pirkimuose pavojingumą.

(171) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta bei teisingumo, proporcingumo ir protingumo kriterijus, yra pagrįsta UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ už pažeidimo dalyvaujant viešajame pirkime statybos ir įrengimo darbams pirkti pavojingumą nustatyti 5 proc. dydį nuo pajamų, nurodytų nutarimo (161) pastraipoje.

9.1.2. Pažeidimo trukmė

(172) Vadovaujantis Aprašo 12 punktu, siekiant atsižvelgti į kiekvieno ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą trukmę, apskaičiuota baudos dydžio, atsižvelgiant į pažeidimo pavojingumą, suma dauginama iš ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą metų skaičiaus. Trumpesnis nei šešių mėnesių laikotarpis laikomas puse metų; ilgesnis už šešis mėnesius, bet trumpesnis už metus laikotarpis laikomas metais.

(173) Skaičiuojant pažeidimo trukmę, atkreiptinas dėmesys į ESTT 2013 m. gegužės 30 d. sprendimą *Quinn Barlo Ltd v. Komisija* byloje, kurioje teismas pažymėjo, kad „*SESV 101 str. yra siejamas su susitarimų ar suderintų veiksmų ekonominėmis pasekmėmis, o ne jų formalia išraiška, todėl pažeidimo trukmė gali būti nustatyta, atsižvelgus ir į laikotarpį po to, kai baigėsi įmonių kontaktai, tačiau per kurį susitarimas turėjo savo poveikį įmonėms*“¹⁰⁹.

(174) Nustačius, kad UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ derino pateiktus komercinius pasiūlymus Pirkime Nr. 1, susitarimo pradžia laikytina pirmojo pasiūlymo pateikimo diena – t. y. 2012 m. spalio 3 d., kadangi šią dieną UAB „Elmis“ pateikė savo komercinį pasiūlymą, kuris buvo suderintas su kitų Pirkime Nr. 1 dalyvaujančių tiekėjų UAB „Vortex Capital“ ir UAB „Elmis“ pasiūlymais.

¹⁰⁹ Teisingumo Teismo 2013 m. gegužės 30 d. sprendimo Nr. C-70/12 P *Quinn Barlo Ltd v Komisija*, 40 punktas.

(175) Pirkimą Nr. 1 laimėjus UAB „Vortex Capital“, 2012 m. spalio 10 d. Giedrius Vitas su UAB „Vortex Capital“ sudarė statybos rangos sutartį Nr. 2012/10/10¹¹⁰. Statybų rangos sutarties Nr. 2012/10/10 galiojimo terminas – 2013 m. gruodžio 31 d., todėl tiriamųjų ūkio subjektų susitarimas turėjo poveikį visu sutarties galiojimo laikotarpiu iki 2013 m. gruodžio 31 d.

(176) Atitinkamai daroma išvada, kad pažeidimo veiksmai tęsėsi bent 1 metus ir 3 mėnesius. Vadovaujantis Aprašo 12 punktu, pažeidimo trukmė apvalinama iki 1,5 metų.

(177) Kaip buvo nurodyta nutarimo (64) pastraipoje, anot UAB „Vortex Capital“ Konkurencijos taryba neteisingai nustatė sudaryto draudžiamo susitarimo trukmę, t. y. nuo tada, kai Pirkime Nr. 1 UAB „Elmis“ pateikė su UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ suderintą komercinį pasiūlymą iki statybos rangos sutarties tarp Giedriaus Vito ir UAB „Vortex Capital“ galiojimo trukmės pabaigos. Bendrovės teigimu 2015 m. gruodžio 5 d. nutarime Nr. 2S-15/2015 Konkurencijos taryba nustatydamą pažeidimo trukmę nevertino, kokias ir kokios trukmės darbų atlikimo sutartis sudarė viešąjį pirkimą laimėjusios bendrovės.

(178) Toks bendrovės argumentas nėra pagrįstas. Nagrinėjamu atveju iš bylos aplinkybių yra aišku, kad UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ suderinus pasiūlymus, konkurencija buvo apribota būtent pasirašytos Statybų rangos sutarties Nr. 2012/10/10 galiojimo laikotarpiui, t. y. iki 2013 m. gruodžio 31 d. Būtent tokiam laikotarpiui dėl draudžiamo susitarimo buvo apribota konkurencija statybos ir įrengimo darbų pardavimo rinkoje Lietuvos Respublikos teritorijoje bei eliminuota susitarimo dalyvių iniciatyva efektyviai panaudoti ribotus išteklius. Taigi pagrįsta teigti, kad pažeidimas tęsėsi bent 1 metus ir 3 mėnesius, t. y. iki paslaugų tiekimo sutarties galiojimo pabaigos, nes būtent tokį laikotarpį tęsėsi susitarimo ekonominės pasekmės.

(179) Tuo tarpu, UAB „Vortex Capital“ nurodytame nutarime nustatytos faktinės aplinkybės iš esmės skiriasi nuo nagrinėjamo atvejo. Nagrinėtoje byloje Konkurencijos taryba negalėjo objektyviai nustatyti, kiek tęsėsi dėl draudžiamo susitarimo atsiradusios neigiamos ekonominės pasekmės. Šiuo atveju, esant paslaugų teikimo sutarčiai su nustatytu galiojimo terminu, Konkurencijos taryba turi galimybę nustatyti susitarimo neigiamų ekonominių pasekmių laikotarpį. Dėl minėtų priežasčių 2015 m. lapkričio 5 d. nutarime Nr. 2S-15/2015 pažeidimo trukmė buvo skaičiuojama kitaip nei nagrinėjamoje byloje.

9.2. Bazinio baudos dydžio tikslinimas

(180) Remiantis Aprašo 17, 18 punktais, bazinis baudos dydis atitinkamai mažinamas arba didinamas, nustačius Konkurencijos įstatymo 37 straipsnyje nurodytas atsakomybę lengvinančias aplinkybes arba sunkinančias aplinkybes, bei atsižvelgus į kiekvieno ūkio subjekto įtaką pažeidimo padarymui, kai pažeidimą padaro keli ūkio subjektai.

(181) Tyrimo metu ūkio subjektų atsakomybę lengvinančių ir/ar sunkinančių aplinkybių nebuvo nustatyta. Taip pat nebuvo nustatyti pažeidimo iniciatoriai arba ūkio subjektai, skatinę kitus ūkio subjektus dalyvauti darant pažeidimą, bei ūkio subjektai, atlikę pasyvų vaidmenį pažeidime.

(182) Atsižvelgus į nurodytą, bazinis baudos dydis nėra koreguojamas.

9.3. Ūkio subjektams skiriamų baudų dydžiai

(183) Apibendrinus nutarimo 9.1 – 9.2 dalyse nurodytus paaiškinimus Konkurencijos taryba skiria tokias baudas:

- (a) UAB „Vortex Capital“ – 12 600 Eur;
- (b) UAB „Elmis“ – 1 Eur;
- (c) UAB „Ledevila“ – 2 100 Eur;

(184) Atkreiptinas dėmesys į tai, kad vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 37 straipsniu bei Aprašu, UAB „Elmis“ skirtina bauda yra 100 Eur. Tačiau, Konkurencijos tarybos nuomone, toks baudos dydis negali tinkamai atspindėti baudos skyrimu siekiamų tikslų – nubausti konkretų ūkio

¹¹⁰ Bylos 1 tomas, 50-52A lapai.

subjektą už Konkurencijos įstatymo pažeidimą ir atgrasyti kitus ūkio subjektus nuo šio įstatymo pažeidinėjimo. Kadangi paskaičiuota bauda dėl savo dydžio bet koku atveju neatgrasys ūkio subjekto nuo pažeidimų ateityje, siekiant išvengti baudos administravimo išlaidų, bauda mažinama iki simbolinio dydžio – 1 Eur. Spręsdama dėl galutinio UAB „Elmis“ skirtinos baudos dydžio Konkurencijos taryba taip pat atsižvelgia į Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 33 straipsnio 2 dalies 4 punktą, kuriame numatyta, kad jeigu pirkime dalyvaujantis juridinis asmuo, pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnį, toks pažeidimas laikomas rimtu profesiniu pažeidimu, jeigu nuo sprendimo paskirti Konkurencijos įstatyme nustatytą ekonominę sankciją įsiteisėjimo dienos praėjo mažiau kaip 3 metai. Todėl net ir paskyrus UAB „Elmis“ simbolinę 1 Eur baudą, vien pažeidimo konstatavimas gali sukelti kitas neigiamas pasekmes siekiant dalyvauti viešųjų pirkimų procedūrose ateityje.

(185) Atsižvelgusi į šią aplinkybę bei į protingumo ir proporcingumo principus, Konkurencijos taryba nutaria UAB „Elmis“ skirti 1 Eur baudą už Konkurencijos įstatymo pažeidimą.

(186) UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“ skiriamų baudų dydžiai neviršija 10 proc. bendrųjų šių ūkio subjektų pajamų 2015 m. kaip tai numatyta Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje.

10. Dėl procedūros nutraukimo dėl Pirkimo Nr.2

(187) Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 1 punkte numatyta, kad Konkurencijos taryba priima nutarimą tyrimą nutraukti, jeigu tyrimo metu paaiškėja, kad teisės pažeidimo nėra.

(188) Tyrimo metu taip pat buvo nagrinėti UAB „Elmis“, UAB „PROF CITY“ ir UAB „Vortex Capital“ veiksmai Pirkime Nr. 2, tačiau surinkti įrodymai nėra pakankami pagrįstai teigti, kad nurodyti ūkio subjektai dalyvavo draudžiamuose susitarimuose dėl kainų derinimo viešajame Pirkime Nr. 2.

(189) Atsižvelgus į tai, Konkurencijos įstatymo priežiūros procedūra UAB „Elmis“, UAB „PROF CITY“ ir UAB „Vortex Capital“ dėl Pirkimo Nr. 2 atžvilgiu nutraukiama.

Vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 5 straipsniu, 30 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktais, 36 straipsnio 1 dalimi ir 37 straipsniu, Baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 64,

Konkurencijos taryba n u t a r i a :

1. Pripažinti, kad UAB „Elmis“, UAB „Ledevila“ ir UAB „Vortex Capital“, dalyvaudamos 2012 m. spalio mėnesį Giedriaus Vito vykdytame statybos ir įrengimo darbų viešajame pirkime, kurio metu buvo perkami poilsio pastato, lauko inžinerinių tinklų, valymo įrenginių įrengimo ir aplinkotvarkos darbai, pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimus.

2. Už šio nutarimo rezoliucinės dalies 1 punkte nurodytą pažeidimą skirti pinigines baudas:

2.1. UAB „Elmis“ – 1 Eur (vieno) euro;

2.2. UAB „Ledevila“ – 2 100 (dviejų tūkstančių vieno šimto) eurų;

2.3. UAB „Vortex Capital“ – 12 600 (dvylikos tūkstančių šešių šimtų) eurų.

3. Nutraukti procedūrą dėl UAB „Elmis“, UAB „PROF CITY“ ir UAB „Vortex Capital“ veiksmų dalyvaujant Pirkime Nr. 2 atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 39 straipsniu, paskirta piniginė bauda per tris mėnesius nuo nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje *www.kt.gov.lt* dienos turi būti sumokėta į biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą¹¹¹ (įmokos kodas 6920, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, juridinio asmens kodas 188659752).

Per nurodytą terminą nesumokėjus baudos, skaičiuojamos Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.210 straipsnio 2 dalyje nurodytos palūkanos.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 33 straipsnio 3 dalimi ir 39 straipsniu, skundo padavimas dėl Konkurencijos tarybos nutarimo, kuriuo už Konkurencijos įstatymo pažeidimą ūkio subjektui paskirta bauda, sustabdo baudos ir palūkanų priverstinį išieškojimą iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos, tačiau nesustabdo palūkanų skaičiavimo.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas

¹¹¹ Nr. LT78 7290 0000 0013 0151 (AB „Citadele“ bankas); Nr. LT74 4010 0510 0132 4763 (AB DNB bankas); Nr. LT05 7044 0600 0788 7175 (AB SEB bankas); Nr. LT32 7180 0000 0014 1038 (AB Šiaulių bankas); Nr. LT74 7400 0000 0872 3870 (*Danske Bank A/S* Lietuvos filialas); Nr. LT12 2140 0300 0268 0220 (*Nordea Bank AB* Lietuvos skyrius); Nr. LT24 7300 0101 1239 4300 (AB „Swedbank“); LT42 7230 0000 0012 0025 (UAB Medicinos bankas).